

Zkušenosti mužů v období střední dospělosti s navazováním partnerských vztahů prostřednictvím internetu

Iveta Svobodová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iveta SVOBODOVÁ**

Osobní číslo: **H08548**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Problematika navazování nových partnerských vztahů u současné generace v období střední dospělosti**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti partnerských vztahů, partnerství, internetu a komunikace.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace smíšeného výzkumu.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 344 s. ISBN 80-7169-195-X.

MATĚJKOVÁ, E. Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 160 s. ISBN 978-80-247-1832-3.

MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.

ŘÍČAN, P. Cesta životem. 2. vyd. Praha: Portál, 2004. 390 s. ISBN 80-7178-829-5.

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: dětství, dospělost a stáří. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Hana Včelařová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

20. ledna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 24. 2. 2011

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

V mé bakalářské práci se věnuji problematice navazování partnerských vztahů prostřednictvím internetových serverů. Toto téma jsem zaměřila na muže v období střední dospělosti. V teoretické části tedy popisuji, co jsou partnerské vztahy, jejich vývoj a také jak si partnera volíme. Dále se zaměřuji na období střední dospělosti, kde popisuji všechny důležité zákonitosti, změny a také vývoj partnerských vztahů v tomto období. Jelikož jsem se zaměřila na hledání partnera prostřednictvím internetu, popisuji v dalších kapitolách servery, přes které je možné si takto partnera hledat a také nebezpečí, které jsou s tímto způsobem navazování partnerských vztahů spojené.

V praktické části se zabývám výzkumem, který jsem rozdělila na dvě části. Nejprve zjišťuji, jaké jsou osobní zkušenosti uživatelů s hledáním partnera tímto způsobem, ve druhé části mapuji zkušenosti a postoje veřejnosti vůči tomuto způsobu seznamování.

Klíčová slova: partnerské vztahy, období střední dospělosti, internet, sociální sítě, komunikace

ABSTRACT

In my bachelor work I am concerned with problematics of establishing partnerships through internet servers. I focused this topic on middle adulthood men. In the theoretical part I describe what partnerships mean, development of partnerships and how we choose a partner. Next I focused on middle adulthood, I describe all of important patterns, changes and development of partnerships in this ages. Because of I focused on dating through internet I describe servers in next parts, where we can search a partner and risks of these way of establishing partnerships.

In the practical part I deal with research, which I divided into two parts. First I investigate with personal experiences of users with search a partner this way, in second part I map experiences and positions of public in this way of dating.

Keywords: partnerships, the middle adulthood, internet, social network, communication

Motto:

Skutečnost, že nás někdo miluje, nás málo uspokojuje. To, co nás činí vskutku šťastnými je, že my můžeme někoho milovat.

Paul Claudel

Poděkování

Děkuji tímto PhDr. Haně Včelařové za odborné vedení a pomoc při psaní mé bakalářské práce a zároveň děkuji všem respondentům, kteří byli ochotni poskytnout mi informace a podělit se o své zážitky, zkušenosti a pocity pro účely vypracování praktické části mé bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PARTNERSKÝ VZTAH	13
1.1 VÝBĚR PARTNERA	14
1.1.1 Teorie volby partnera	14
1.2 VÝVOJ PARTNERSKÉHO VZTAHU	16
1.2.1 Fáze vztahu.....	16
2 OBDOBÍ STŘEDNÍ DOSPĚLOSTI	18
2.1 OBECNÉ VYMEZENÍ OBDOBÍ	19
2.1.1 Tělesné a psychické změny	19
2.1.2 Krize středního věku	21
2.1.3 Rodinné vztahy.....	22
2.1.4 Zaměstnání a profesní vývoj	24
2.2 SPECIFIKA PARTNERSTVÍ V TOMTO VĚKU.....	25
2.2.1 Mimomanželské vztahy	26
3 SOCIÁLNÍ SÍŤ	28
3.1 KLASIFIKACE SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	28
3.2 NEJZNÁMĚJŠÍ SOCIÁLNÍ SÍŤ	29
3.3 CHAT	30
3.3.1 Internetové seznamky.....	31
4 NÁSTRAHY A NEBEZPEČÍ INTERNETU	33
4.1 SPECIFICKÁ KOMUNIKACE PROSTŘEDÍ INTERNETU.....	34
4.1.1 Netiketa	35
4.2 DISINHIBICE	36
4.3 POČÍTAČOVÁ KRIMINALITA.....	37
4.3.1 Sociální inženýrství	38
4.3.2 Kyberstalking	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
5 VÝZKUM	41
5.1 CÍL VÝZKUMU.....	41
5.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM.....	41
5.2.1 Dílčí výzkumné otázky	41
5.3 VÝZKUMNÁ METODA	42
5.4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	42
5.4.1 Charakteristika výzkumného vzorku uživatelů internetu.....	43
5.5 PŘÍPRAVA ROZHOVORU.....	44
5.6 REALIZACE ROZHOVORU.....	44
5.7 REALIZACE ANKETY	45
5.8 VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	45
5.8.1 Vyhodnocení rozhovorů.....	45

5.8.2	Vyhodnocení ankety.....	55
6	ODPOVĚDI NA OTÁZKY DÍLČÍCH CÍLŮ VÝZKUMU.....	59
6.1	VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	61
ZÁVĚR	.....	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	.....	63
SEZNAM OBRÁZKŮ	.....	66
SEZNAM TABULEK.....	.....	67
SEZNAM PŘÍLOH.....	.....	68

ÚVOD

Jedním z přání většiny lidí je mít spokojený partnerský či manželský život, mít vedle sebe protějšek, na kterého se mohou vždy spolehnout a se kterým jdou společně cestu života. Ovšem jsou zde mezi námi lidé, kterým zůstalo pouze toto přání a partner jim chybí. Tito lidé jsou odlišní, někdo partnera zatím nehledá, jiní životního partnera již poznali, ale z různých důvodů o něj přišli. Dospívající lidé a lidé v období kolem 20 let nemají partnerství jako životní prioritu, alespoň ne všichni, jelikož se v tomto období ženou za kariérou a na hledání životního partnera si nechávají čas do pozdějších let. Tito lidé si také partnera hledají podle mého názoru nejnanechleji, jelikož jsou dosti přizpůsobiví a plní představ o spokojeném partnerském životě. Jiné je to u lidí, kteří jsou již starší, poznamenáni mnoha životními zkušenostmi a nezdary. Já jsem si pro svoji bakalářskou práci zvolila právě problematiku navazování partnerských vztahů a to specifickým způsobem, prostřednictvím internetu. Jako hlavní cíl zkoumání jsem zvolila muže a to v období střední dospělosti. Muže z toho důvodu, že mě zajímá pohled opačného pohlaví na tuto problematiku, také si myslím, že asi každý muž, tak jako ženy, potřebují mít vedle sebe někoho, kdo je povede, na koho se mohou spolehnout, nemluvě o potřebě citu a fyzické lásky. Období střední dospělosti jsem zvolila z důvodu mnoha změn, ke kterým v tomto období dochází, mění se přístup k životu, k práci i k partnerovi, je zde mnoho aspektů, které ovlivňují chování a myšlení lidí v tomto věku, proto si myslím, že by právě tato věková kategorie mohla přinést mnoho zajímavých výsledků do mého výzkumu.

Jak jsem již nastínila, v teoretické části se věnuji více oblastem. Nejprve chci přiblížit samotný partnerský vztah, popsat jeho podstatu, průběh a také samotný výběr partnera. Následně popíši období střední dospělosti, již zmíněné změny, které se v tomto období dějí. Jde o změny jak fyzického, tak psychického rázu. Nedílnou součástí tohoto vývojového období je krize střední dospělosti, která má jistý vliv i na výběr partnera v tomto období. Pro lepší pochopení celé problematiky dále objasním specifika partnerství v tomto věku. Jak jsem již zmínila, budu se zabývat navazováním vztahů prostřednictvím internetu. V další kapitole tedy popíši možnosti, kde takové seznámení na internetu hledat, objasním téma sociálních sítí, chatu a internetových seznamek. S tímto způsobem seznamování jsou také spojena mnohá rizika, ta jsou popsána v další kapitole. Následovat bude také popis komunikace v prostředí internetu, jelikož je velmi specifická. Jako uživatel internetu má každý svá práva, ale také povinnosti. Jako v každém systému zde existují určitá pravidla a

s jejich porušováním je spojeno právě mnoho odlišných způsobů počítačové kriminality a zneužívání internetu k nelegálním činům, které dále také objasním.

V praktické části je obsažen výzkum, který je smíšený. To z důvodu zjištění postojů a zkušeností jak samotných uživatelů, mužů v období střední dospělosti, kteří hledají prostřednictvím internetu partnera, tak i jiných uživatelů internetu, kteří nepoužívají internet prioritně k hledání partnera. K tomuto výzkumu jsem tudíž užila přístup kvalitativní, polostrukturovaný rozhovor, i přístup kvantitativní, a to anketu. To mi může pomoci získat větší množství informací a také více odlišných pohledů na tuto problematiku. Také uvádím výsledky obou těchto výzkumů a návrh možného využití mé bakalářské práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PARTNERSKÝ VZTAH

V této kapitole se budu zabývat partnerskými vztahy, jejich vznikem, průběhem i vlastnostmi. Nejdříve popíši význam slova jako takového, následovat budou rozdílné teorie, podle kterých si partnera volíme, a nakonec popíši samotný vývoj navázaného vztahu. Hartl, Hartlová (2000, s. 400) vysvětlují význam slova „partnerský nebo partner“ jako: „Sdružený společnými zájmy, sdílející společný život“. Naopak Jandourek (2001) chápe tento výraz spíše v rovině podnikání a jisté kooperace např. zaměstnanců firmy. Pro tuto tematiku zvolil výraz přátelství, což popisuje jako: „Vztah, který se vymezuje vysokou vzájemnou osobní přitažlivostí, vysokou mírou sdílení osobních záležitostí a emoční blízkostí“ (Jandourek, 2001, s. 197). Tito dva lidé jsou si zároveň vědomi jedinečnosti druhého a toto je podstatné pro osobní uspokojení ze vztahu. Přátelství je vnímáno jako zdroj emoční podpory, stimulace i praktické pomoci v potřebné situaci. Výraz „přátelství“ popisují Hartl, Hartlová (2000, s. 462) jako: „Trvalý vztah založený především na pozitivních emocích a důvěře“. „Vztah je působení mezi dvěma nebo více jevy, objekty či osobami“ (Hartl, Hartlová, 2000, s. 690).

Kirschner (2002) uvádí jedenáct pravidel pro spokojený partnerský život. Jsou to:

- nalezení společných měřítek oproti napodobování chyb druhých
- neslibovat nesplnitelné
- vědomí, že partnera nezměníme, i když to sám slibuje
- nic od partnera nežádat, jelikož pokud sám neví, co má do vztahu investovat, vztah ztroskotá
- neobětovat se pro partnera, protože mu tím nepomůžeme, naopak ho tím povzbudíme k tomu, aby si bral více
- důležitá je pravda, ne kdo ji má
- štěstí lze očekávat pouze sám od sebe, jelikož o štěstí se může dělit jen ten, kdo je sám šťastný
- láska neřeší problém, naopak díky ní nové vznikají
- raději se pohádat než problém potlačit, ať už z důvodu ohleduplnosti nebo ze strachu
- agresivita, kterou máme vůči partnerovi je vždy naše vlastní, se kterou jsme se sami nevyřadili
- vztah mezi partnery je dvouhra, ve které jsou problémy společnými protivníky.

1.1 Výběr partnera

Volba partnera je velmi důležitá. Když se ohlédneme do minulosti, můžeme vidět rozdílné hodnoty a kritéria výběru partnera, než jaké jsou v dnešní moderní době. Podle Šmolky (2005) si lidé vybírali partnera i jako člověka, se kterým se spojí jejich genetická výbava, jež dále ponесou potomci. Byla tedy důležité si vybrat zdravého partnera, který má kvalitní geny. Dalším důležitým prvkem bylo materiální zajištění rodiny a kvalitní výchova. Tudiž správná genetická výbava zvyšovala šance potomstva na přežití a předávání genů dalším generacím. Některá kritéria se v pozmeněné formě přenesla i do současné společnosti, nicméně jsou zde i další, pro moderní společnost důležité faktory, podle kterých se při výběru partnera řídíme.

Pokud hledáme partnera, tak již při prvním setkání si sdělujeme důležité informace a to přímými dotazy nebo čtením mezi řádky. Jak uvádí Willi (2006), oba partnery zajímá sociální status toho druhého, jeho původ a vztahy, předešlá partnerství, vztah k rodině a plány do budoucna. Důležité je sebehodnocení partnera, jestli si mohou vzájemně něco nabídnout v různých aspektech společenského života, majetku, úspěchu nebo postavení v zaměstnání. Další důležitou složkou jsou povahové vlastnosti, chování při prvním setkání, životní postoje, cíle a hodnoty. Nejde jen o atraktivitu a přitažlivost, jež může být příležitostí k flirtování nebo hezkému povídání, ale také o rozpoznání slabých stránek a skryté nejistoty, jelikož právě tyto faktory často zakládají intenzivnější vztah, jako touha pomoci partnerovi zvládnout tyto obtížnosti. Vztah vzniká až ze vzájemné dynamiky, jež vyvolá v partnerech pocit vzájemné potřeby a důležitosti.

1.1.1 Teorie volby partnera

Matějková (2007) uvádí 3 fáze při volbě partnera, kde v první fázi jde především o přitažlivost ve vzhledu a chování. Následně porovnáváme podobnost životního stylu, hodnot a zájmů a v poslední fázi zvažujeme kompatibilitnost rolí.

Šmolka (2005) přirovnává základní kritéria výběru partnera ke starým příslovím, která se potvrzují zkušenostmi mnoha generací. Ve výsledku dospěl k tomu, že každý z nás si vybírá partnera podle sebe a to na základě protikladu, podobnosti (homogamie) nebo dokonce obojího zároveň. Co se týká podobnosti partnerů, vše vyhází z toho, co společného mají na sobě rádi. Jsou to základní hodnoty, preferované aktivity, životní cíle nebo celkový životní styl. Důležité je ovšem, kde všechny tyto shodné nebo podobné názory pramení a na čem

jsou založeny. Mohou to být podobné zkušenosti z původních rodin obou partnerů, nepřiliš odlišné kulturní vzorce, které v dětství formují osobnost člověka nebo prostředí, kde člověk vyrůstá. U takových partnerů je významná i podobnost věková, sociální a vzdělanostní, rasová a národnostní.

Lidé, kteří si vybírají partnera naopak na principu odlišnosti (heterogamie), mají jako prioritu ve fungování vztahu vzájemné doplňování. Leč se může zdát známé pořekadlo o přitahujících se protikladech výhodou, nemusí tomu tak vždy být a to zejména v případech, které si vyžadují rozhodování v páru. Člověk, který je ve vztahu dominantnější a nedělá mu rozhodování potíže, to může vidět jako výhodu, když je partner během rozhodování ochoten ustoupit. Rizikovější však může být kombinace partnera velmi emotivního s racionálním nebo partnera zaměřeného na výkon s někým, pro koho je prioritou vztah (Šmolka, 2005). Kirschner (2002) uvádí, že by vztah neměl být založen na boji o prvenství, jelikož z takového boje vždy vzejdou vítězové a poražení a takoví partneři spolu nebudou nikdy šťastní.

Matějková (2007) popisuje blíže některé teorie volby partnera. Jako první uvádí duplikační teorii rodičovského principu, která má základ v psychoanalýze. Spočívá v tendenci hledání podobného partnera jako je jeho vlastní rodič, což vyplývá z odloučení rodiče opačného pohlaví, kterého právě novým partnerem nahradíme. Další teorie, duplikační sourozenecký princip, vychází z pořadí narození partnerů. Při volbě partnera tendenci opakovat vztahy z dětství a to tak, že partner v podstatě převezme místo jednoho ze sourozenců. Více konfliktních situací tudíž bude mít například prvorozený muž, který bude mít partnerku, jež je také prvorozená. Pokud volba partnera závisí na našich pozitivních a negativních, volíme si partnera, na kterém obdivuji jeho vlastnosti a teoretický přínos, kterým by mohl do rodiny přispět. Ten zas na oplátku očekává to samé ode mě. Takovou volbu popisuje teorie výměny. Jde v podstatě o kombinaci schopností, kterými jsou partneři schopni společně zabezpečit rodinu a to jak po stránce výchovy, tak i po stránce materiální. Další teorie, teorie návratu domů je založena na vyhledávání emocionálních situací, které člověk prožil v dětství. Ať už byla emocionální situace v prvotní rodině jakákoli, dala člověku vzor lásky. Tento vzor pak hledá i u partnera.

1.2 Vývoj partnerského vztahu

Každý vztah prochází určitým vývojem, poznávání partnera je o změnách a o dynamice vztahu. Fáze vztahu jsou odlišné, některé přinášejí pocit nadměrné spokojenosti, v jiných se vyžaduje jistá míra pochopení a podpory.

Asi nejkrásnější je první fáze zamilovanosti. Podle Matějkové (2007) trvá pouze dva, maximálně tři roky. U někoho však končí již po několika měsících. Toto období je plné euforie a odvahy. Člověk je v této době více komunikativní, má ke všemu pozitivní přístup. To souvisí s naším vnímáním, jež je ovlivněno hormony, které mozek čerstvě zamilovaného člověka vylučuje.

Někteří psychoterapeuti, jak uvádí Willi (2006), považují tuto fázi za stav iluze nebo dokonce za manickou psychózu, je to stav kdy člověk ztrácí kontakt s realitou. Na druhou stranu, zamilovanost považují za zralejší a racionálnější než např. lásku na první pohled, kterou popisují jako vzplanutí k neznámé osobě, projekci vlastního vytouženého obrazu partnera. Nicméně co se týká následného rozvoje vztahu, oba tyto druhy vzplanutí mají pro začátek partnerství stejnou šanci.

1.2.1 Fáze vztahu

Matějková (2007) popisuje tři základní fáze vztahu:

- období asi prvních tří měsíců je plné zjišťování toho, co partner cítí, kdy se oba navzájem poznávají. Partnera ještě přijímáme velmi nekriticky. V tomto období jsou k sobě partneři hodně otevření, což je spojeno se silnou sexuální přitažlivostí, kdy si navzájem sdělují velmi intimní informace, své touhy a přání. Této důvěrnosti by partner měl využít, měl by se ptát, co ten druhý chce, jaké má sny
- vztah, ve kterém partneři setrvávají déle než tři měsíce, se již dá nazvat vztahem vážným. Tato fáze je o dobrém partnerském soužití, kde nechybí silné emoce, což ještě umocňuje bližší poznání partnerových zvyků a prostředí, ve kterém žije. Zde je na místě zvážit, zda má tento vztah naději se dál rozvíjet
- dlouhodobým vztahem rozumíme souznění delší než šest měsíců. Během tohoto období bychom měli znát všechny partnerovy zvyky, jeho přátele a

s tím by měl být i spojen společenský život. V této fázi se lidé rádi ukazují jako pár, díky tomu poznávají širší okruh přátel a rodiny. Rozvíjí se plány do budoucna, kdy jeden chce cestovat a poznávat svět a druhý myslí na domácí zázemí a budování rodiny. Mohou zde vznikat první konflikty, což je ovšem spojeno s tím, že partnera již nevnímáme jako identickou osobnost a s rozdílnými plány do budoucna.

Pokud si partneři rozumí a vše se vyvíjí ve prospěch vztahu, může se toto partnerství přeměnit v trvalý cit, v lásku. Tento cit dává oběma navzájem pocit přijetí a bezpečí. Tato fáze je o souznění a oddanosti, kterou oba partneři cítí (Matějková, 2007).

Kirschner (2002) uvádí, že je důležité, ovšem po malých krocích, trénovat s partnerem zvládání překážek, namísto vyhýbání se jim. Jen tehdy mohou být partneři společně šťastní. „Naučte se řešit malé problémy, pak se ty velké vyřeší samy“ (Kirschner, 2002. s. 111).

2 OBDOBÍ STŘEDNÍ DOSPĚLOSTI

V této kapitole se budu zabývat obdobím střední dospělosti, základním věkovým vymezením, mnohými změnami, průběhem a také mnoha aspekty, jež toto období přináší. Jelikož je toto období plné změn, rozčlenila jsem tuto kapitolu na více odvětví, podle toho, o jaký druh změny ve vývoji jde. Následně se budu zabývat zákonitostmi partnerských vztahů, jimiž je toho období velmi specifické. Langmeier, Krejčířová (1998) popisují toto období jako fázi, kdy lze oprávněně očekávat počátek stárnutí, nicméně i v tomto období stále dochází u některých funkcí k vývoji. Pokud vývoj člověka není v tomto věku zatížen nějakou patologií, lze chápat určité změny osobnosti stále jako postup na vyšší úroveň psychiky, jak uvádí Erikson (In Langmeier, Krejčířová, 1998). Je to fáze nejvyšší zralosti, člověk je na vrcholu tvůrčích sil (Šimíčková - Čížková, 2008). Toto období není jasně vymezeno, ale jak uvádí Vágnerová (2007), je hlavním úkolem dosažení a stabilizace v profesním i rodinném životě. V období střední dospělosti se úročí všechno vynaložené úsilí z předchozích období, co se týká nejen vzdělávání, ale také budování vztahů v rodině. Je to vrchol zralosti a růstu odpovědnosti jak ke svým dětem, tak ke svým rodičům. Kompetence člověka v tomto období jsou na vrcholu, tudíž se od něj očekává zvládnutí všech povinností. Toto období je ale také určitým mezníkem, jelikož se velmi redukuje nebo uzavírají životní možnosti, jako je např. mateřství, je to tzv. období posledních šancí. Nicméně průběh období střední dospělosti je velmi individuální, záleží zde na mnoha faktorech. Jsou to převážně sociální hodnoty, které tento průběh ovlivňují, prostředí, vztahy v rodině i v zaměstnání, dosavadní průběh života a v neposlední řadě je to subjektivní věk, tedy věk, na který se lidé cítí. Tento věk je etapou protikladů, člověk je sice na vrcholu, zároveň si však uvědomuje, že jeho další rozvoj je limitovaný a úbytek sil se blíží. Někteří lidé si toto nepřipouští což je dobré, ale existují i lidé, kteří mají pocit životní prohry, což může být důsledkem rozpadu manželství nebo kariérní úpadek. Člověk by měl v tomto období bojovat za své cíle, kterých chce dosáhnout, a které jsou pro něj důležité.

Když se ohlédneme do historie a srovnáme funkci lidí v tomto vývojovém stádiu tehdy a dnes, vidíme, že úcta, důstojnost a autorita, která přirozeně z toho věku vyplývala, se dnes ztrácí. Stáří je dnes mladými lidmi chápáno spíše jako nedostatek mládí. Člověk se tomuto mládí snaží nadbíhat, podbízet se mu, snaží se o to, aby se mladým podobal a to jak v chování, tak i vzhledem (Říčan, 2004). Jedním z kritérií dospělosti je, jak uvádí Langmeier, Krejčířová (1998, s. 162): „Dosažení osobní zralosti“, zpravidla je to v období po konci dospívání. V tomto období totiž člověk přejímá odpovědnost, stává se ekonomicky nezá-

vislým, plně rozvinuje své zájmy, má legalizovaný vztah s životním partnerem, vychovává své potomky a svůj život přizpůsobuje svým rodičům, kteří stárnou. Bühlerová (In Langmeier, Krejčířová, 1998) popisuje zralost jako věk, kdy se naplní základní životní tendence. Tato fáze může přijít v různou dobu, podle toho, kdy člověk pocítí, že jeho přání a touhy jsou naplněny. Maslow (In Langmeier, Krejčířová, 1998) vidí zralost v seberealizaci, čímž myslí rozvinutí a uskutečnění nejlepších osobních kvalit. Základním znakem takové dosažení zralosti je překonání rozporů z období předchozích. Takový člověk má být dále nezávislý na rodičích, zároveň však s nimi udržovat kladné vztahy. Nalezení pevného pouta k partnerovi, zachování širších přátelských vztahů nebo navázání vztahů nových. Dalším znakem zralosti je plné rozvinutí pracovních činností a činností ve volném čase.

2.1 Obecné vymezení období

Konkrétní vymezení tohoto období různých autorů se liší. Říčan (2004) ho nazývá druhým dechem a přiděluje mu dobu mezi 40-50 lety. V tomto rozmezí se shoduje s Vágnerovou (2007). Langmeier, Krejčířová (1998) uvádí konec této etapy kolem 45 let a rozdělují období střední dospělosti na 3 stádia:

- střední dospělost I – kdy dochází k dalšímu upevnění identity, člověk je na vrcholu produktivity, aktivně vyhledává životní cíle a posiluje odpovědnost v roli dospělého
- krize středního věku – problém vlastní identity, nespokojenost se vztahy, s profesními výsledky, napětí spojené s odchodem dětí z domova
- střední dospělost II. – integrace osobnosti, smíření s odchodem dětí, znovunalezení uspokojení v manželském vztahu, postupné snížení profesní činnosti v návaznosti na blížící se odchod na odpočinek.

Nakonečný (In Šimíčková - Čížková, 2008) uvádí konec období střední dospělosti ve 45 letech. Jiné rozdělení užívá Hurlocková (In Šimíčková - Čížková, 2008), a to mezi 40-60 lety.

2.1.1 Tělesné a psychické změny

Říčan (2004) uvádí, že co se týče tělesných změn, jsou mezi lidmi velké rozdíly. Každý stárne jiným tempem, mnozí si udržují svoji krásu a svěžest velmi dlouho. Věk má potom funkci zajímavosti, kterou vzhledu přidává. Nicméně, tělesné změny nejdou zastavit a tak u každého časem dojde ke zhrubnutí rysů obličeje, postupné vytrácení pružnosti a pevnosti

pokožky, vrásky se prohlubují, vlasy řídnu, šednou a vypadávají, trup se zakulacuje. Jak popisuje Vágnerová (2000), úbytek tělesné atraktivity je výsledkem tělesného stárnutí, který postihuje více ženy a to v kontextu sociokulturního standardu ženské krásy.

Fyzický výkon je také nižší než v předchozím období, člověk se rychle unaví. Také se prodlužuje doba uzdravování při různých infekcích organismu, zhoršují se některé tělesné funkce. V závislosti tyto fakta začínáme brát svůj život vážněji, více se o sebe staráme, měníme životosprávu, hlídáme se a soustředujeme síly na údržbu našeho těla. Se všemi těmito změnami je spojen strach z nemoci a ze smrti. Právě v tomto období projevují lidé strach ze smrti nejvíce, postupně se s ním však vyrovnávají (Říčan, 2004). Toto je spojeno s umíráním vlastních rodičů a uvědoměním si, že stárnutí je věc neodvratitelná. Se stárnutím je spojena ztráta určitých výhod, postoje ke stárnutí se liší člověk od člověka, avšak reakcí, která se může vyskytnout u všech, může být popírání této skutečnosti a to následně přechází do fáze smlouvání. Mnozí z nás nejsou na takové změny připraveni, chtějí si udržet iluzi mládí Vágnerová (2000). Říčan (In Vágnerová, 2000) varuje před rizikem ztráty jakési autentičnosti, což souvisí s popíráním těchto tělesných změn. Výsledkem pak může být fixace neadekvátních rolí, jež mohou působit směšně, např. když se starší lidé oblékají jako mladí kvůli pocitu, že sami patří do generace mladší.

U lidí v tomto věku se objevuje nozofobie, což je strach z těžké nemoci. Podnětem ke vzniku může být drobná, často bezvýznamná změna, kterou člověk na svém těle zpozoruje. Lékař takového pacienta ujistí, že se nejedná o nic vážného a člověk s úlevou odchází. Vážnějším onemocněním je hypochondrie, kdy člověk přijde za lékařem s bezvýznamnou změnou nebo bolestí, kterou u sebe zpozoroval. Přesto, že mu lékař oznámí, že nejde o nic vážného a že je v pořádku, takový člověk mu neuvěří, domáhá se péče a naléhá. Vše ale spočívá pouze v přenosu psychických obtíží na fyzické, jedná se o přílišnou zaujatost sebou a svým tělem. Zde je pak na místě odborná psychoterapie (Říčan, 2004).

Společně s fyzickým stárnutím se mění i psychika člověka. Mění se kognitivní funkce, ovlivňují nás především zkušenosti, vnější faktory. V tomto období dochází k rozvoji sociální a praktické inteligence. Vývoj fluidní inteligence se zastavuje, avšak k poklesu zatím nedochází, stejně jako u inteligence krystalické, ta se naopak může ještě zlepšovat v závislosti na stylu života a úrovni vzdělanosti, jak uvádí Sternberg (In Vágnerová, 2007). Díky zkušenostem jsou lidé tohoto věku schopni zahrnout do svého uvažování mnoho aspektů a posoudit tak situaci více relativisticky než dříve. S tím je spojeno i vnímání a změna názorů určitým problémům, začínáme je chápat jinak, řešíme jiné problémy než předtím. Díky

zkušenostem se usnadňuje řešení situací, jež pro nás byly dříve problematické, nyní se staly stereotypem a běžnou záležitostí. To nám pomáhá v řešení problému, které jsou naopak nestandardní. Narůstá schopnost dojít ke kompromisu, přijetí argumentů jiných lidí. Na vrcholu je v tomto věku také praktická inteligence, na rozdíl od abstraktní, která začíná stagnovat (Vágnerová, 2007).

Emoční prožívání je v této fázi relativně stabilní. Člověk je schopen prožívat všechny druhy emocí, i když ubývá pocitů euforie a nadšení. S jistým výkyvem nálad jsou spojeny zážitky a traumata, které lidé v tomto věku prožijí, nejsou totiž schopni se s takovými situacemi vyrovnat stejně dobře jako mladší lidé. To je spojeno s větší mírou opatrnosti, cílem je zde jakási prevence negativních emočních zážitků. Lidé dovedou své emoce dobře ovládat, případně potlačit v návaznosti na kontext či nevhodnou situaci. Prožívání citových vazeb není již tak silné, nicméně se tak stává stabilnějším, zvyšuje se schopnost takové vztahy udržet. Lidem jde spíše o kvalitní vztah než o množství vztahů navázaných. Nejdůležitější jsou v tomto období vztahy v rodině, jak uvádí Carstensen (In Vágnerová, 2007).

Vágnerová (2007) uvádí, že předpokladem sociální úspěšnosti je emoční inteligence. Ta se v tomto období do jisté míry ještě rozvíjí a to opět důsledkem zkušeností. Lidé jsou na vrcholu emoční zralosti, své emoce dobře ovládají a orientují se v nich, vnímají více i emoce druhých lidí.

2.1.2 Krize středního věku

Whitbourneová a Weinstocková (In Langmeier, Krejčířová, 1998) vyčleňují krizi středního věku mezi léta 42 - 45. Vágnerová (2007) považuje krizi středního věku, kterou řadí mezi 35. a 45. rok života, za důležitý mezník. Toto období spojuje s nespokojeností a napětím, s pocitem prázdna a nesmyslnosti vlastního života. Pro střední dospělost je totiž typický obrat v chápání svého života, což může vést k bilancování, ke změně. Člověk přemýšlí nad minulostí, ovlivňují ho zkušenosti, srovnává svou pracovní pozici, rodinu, své psychické i fyzické kompetence se svými ideály, které měl a zkoumá míru jejich naplnění. Na základě toho posuzuje své aktuální možnosti a hledá smysl života, cíle, kterých by chtěl ve druhé polovině života dosáhnout. Člověk má pocit, že nyní je poslední možnost ke změně, což může být spojeno s úzkostí a strachem z toho, co bude v budoucnosti. Velmi zásadní roli má v tomto období stereotyp, je snadný a pohodlný. To ale neznamená, že přináší emoční uspokojení, i když nepřináší žádná rizika. Toto má za následek minimum podnětů a v případě vztahu může vést k nezájmu a lhostejnosti. Ve výsledku se zde vyskytuje potřeba

nových zážitků. Jak uvádí Říčan (In Vágnerová, 2000), tato krize je pouze protestem proti rutině, je to motivace ke změně životního stereotypu. Potřeba takové změny určuje řešení krize:

- potřeba změny sice existuje, projevuje se však symbolicky – úroveň úvah, pocitů nespokojenosti. Ke změně nakonec ani dojít nemusí
- potřeba vede k určitému jednání – jde pouze o rozbití stereotypu, provizorium, ne o kvalitní řešení
- potřeba změny má pozitivní výsledek – změna vede k dalšímu rozvoji
- špatné řešení, pocit uzavření – nemožnost nalezení východiska a perspektiv, syndrom vyhoření, deprese, autodestrukce.

Mění se hodnoty, člověk hledá smysl svého života, ovlivňují ho potřeby, které má. Mění se také chápání vlastní intimity, významné sdílení života s partnerem a generativity (Vágnerová, 2000). Generativita, tzn., že člověk přesune střed zájmu mimo svoji osobu, jak popisuje Šimíčková - Čížková (2008). Lidé řeší problém identity, stejně jako v období adolescence. Tuto identitu je nutné znovu nalézt a následně přehodnotit. Změna nastává v postoji k sobě i ke světu (Vágnerová, 2000). Dospělý během tohoto období rozvíjí nové zájmy, které mu pomohou se v sobě zorientovat, zároveň si uvědomuje nezvratnost smrti. Tato krize může být zlomem v životě člověka (Šimíčková - Čížková, 2008).

2.1.3 Rodinné vztahy

V období střední dospělosti se mění také vztahy v rodině, obsah role rodiče (Vágnerová, 2007). Rodič se musí připravit na to, že děti dospívají a odchází z domu, na druhé straně je to starost o své vlastní stárnoucí rodiče.

Jelikož děti postupně dospívají a osamostatňují se, výchova již není na prvním místě a je třeba nalézt nový smysl partnerského života, než jaký byl doposud. Zvládnutí dospívání dětí je mnohdy nelehký úkol, obnáší dočasnou ztrátu jistot, změny chování, emoční změny a je potřeba se v této nové situaci naučit orientovat. Dospívající děti se také mění, jejich myšlení a názory. To vše může rozpoutat mezigenerační konflikty, což může způsobit pokles spokojenosti v rodině nebo naopak může vztahy v rodině ještě více upevnit. Asi každý rodič by rád ovlivňoval život svého dítěte tak, aby zabránil chybám a selháním a o dítě pořád pečoval. Je to z toho důvodu, že rodiče si potřebují citový vztah s dítětem udržet, proto je pro ně mnohdy těžké akceptovat jejich proměnu (Vágnerová, 2007). Podle Říčana

(2004) je soužití s dospívajícími dětmi krásné a napínavé, mnohdy také těžké. Adolescent se však stává dospělým, což znamená, že ho musíme postupně začít brát vážně. Jak však uvádí Vágnerová (2000), taková situace má za následek ztrátu nadřazeného postavení nad dítětem a ztrátu autority. To může u rodičů vyvolat pocit ukřivděnosti a způsobit, že se snaží dosáhnout uznání u dětí nevhodným způsobem, jako např. doprošování nebo vyčítáním. V důsledku se rodiče vzdávají i toho, čeho by mohli dosáhnout neformálně, k čemu jim však mnohdy chybí sebedůvěra.

Dalším konfliktem, který zde může vzniknout, je špatné pochopení chování dospívajících dětí. Jak uvádí Vágnerová (2000), ne vždy je třeba hledat v tomto chování negativní signály. Dítě se např. snaží dát rodiči něco najevo, ten to však vnímá jako ignoraci. Všechna tato nedorozumění mají za následkem omezenou komunikaci. Jeden druhému nechce naslouchat, přitom je v tomto období naslouchání velmi důležité.

S výchovou dospívajícího se sami vracíme do mládí. Období, které teď dítě prožívá, si sami dobře pamatujeme, poznáváme u něj naše zvyklosti z tohoto období a také naše negativní vlastnosti, které na sobě sami nemáme rádi. Může se stát, že se do prožívání dítěte vžijeme natolik, že se s ním chceme identifikovat. To je ovšem velmi nebezpečné, jelikož rodič by měl v tomto období držet jakýsi odstup, má-li splnit úlohu tak, jak se od něj v tomto věku očekává. Tento odstup je důležitý z důvodu vědomí, jak se od nás samých dítě liší. Je totiž zbytečné se vnucovat do jejich mládí, protože v tuto chvíli potřebují rodiče starší a suverénnější. Druhým důvodem, proč je odstup tak důležitý, je myšlenka odloučení, které je nevyhnutelné. Nejen dítě se musí odpoutat, ale i rodič. To vše s sebou nese riziko ztráty dítěte, je to těžká zkouška generativity. Takové loučení je těžké a mnohdy je provázáno negativními emocemi, jako jsou vztek, hněv nebo nepřátelství. (Říčan, 2004). Fromm (1966) popisuje mateřskou lásku jako nejvyšší druh lásky. Taková láska přináší mnohé oběti, už z toho důvodu, že matka svému dítěti dává co nejvíce, ale nechce nic na oplátku, je to nesobecká, čistá láska. A právě postupné osamostatňování dítěte je pro matku zkouškou největší. Matka by si sama měla přát, aby se dítě osamostatnilo a oddělilo se od ní. Právě tento životní krok si vyžaduje nesobeckost a schopnost dávat vše a nechtít nic, pouze štěstí dítěte.

Druhou stranou rodinných vztahů je proměna vztahů k vlastním rodičům. Jak uvádí Vágnerová (2007), pro stárnoucí rodiče je vzájemný vztah emočně mnohem důležitější než pro dospělé děti. Stárnoucí lidé mají v tomto věku jiné zájmy a potřeby než jejich děti. Člověk je nucen si uvědomit, že jeho rodiče stárnou, postupně ztrácejí své kompetence a že jim

nebudou moci poskytnout takovou oporu, jako byli schopni dříve. Mění se mnoho věcí, rodiče ztrácí s odchodem do důchodu profesní roli, s tím i společenské postavení. Spolu se stárnutím jsou spojena chronická onemocnění a vlivem toho mění své postoje ke světu. Rodiče se pomalu stávají závislými na dětech a na svém okolí (Vágnerová, 2000).

Říčan (2004) uvádí, že je nutné pomáhat rodičům, a to nejen s náročnou fyzickou prací, ale také s vyřizováním na úřadech a s rozhodováním. Stáváme se pro ně autoritou, získáváme nad nimi moc, což může v mnoha lidech vyvolat zvláštní pocit. Staráním se o naše stárnoucí rodiče se vžíváme do jejich rodičovské role, a to čím dál tím častěji. Ať už očekáváme nebo ne, rodiče nám v tomto období už také umírají, což asi v každém vynutí myšlenku na vlastní odchod, na to, že na řadě je teď právě on.

2.1.4 Zaměstnání a profesní vývoj

Lidé v období střední dospělosti, co se týká profesních schopností, dosahují vrcholu. Jejich kompetence se nejen stabilizují, ale často ještě více rozvíjejí. Své schopnosti umí naplno využít, tím si získává přirozenou autoritu, dosahuje dobrého profesního postavení a přispívá v úspěchu firmy (Vágnerová, 2007).

Říčan (2004) uvádí, že úspěšná práce je v tomto věku nejpřirozenější cestou, jak nabýt u svého okolí respekt a nové sebevědomí. Mnozí takovou práci objeví právě až po čtyřicítce, na druhou stranu, je to právě ten nejlepší a nejproduktivnější věk. Úspěšná a zajímavá práce je prostředkem k radosti z tohoto zaměstnání, mezilidských vztahů. Důležité je se nehnat za velkým úspěchem a kariérním postupem, pokud nás práce nenaplňuje a neuspokojuje, nejde o to přežít pracovní dobu a odejít domů. Velmi dobrými vlastnostmi lidí v tomto věku jsou trpělivost, vytrvalost a motivace jít si za svým cílem. Může se však také stát, že budou přinuceni ke snížení svých profesních ambicí, a to z důvodů osobních, či zdravotních.

Role, kterou člověk v profesi zaujímá, by měla být především uspokojením potřeby sebe-realizace, měla by potvrdit kvalitu kompetencí daného člověka. Mění se postoj k této profesní roli. Důležité je vědomí smyslu a užitečnosti práce, kterou zaměstnanec vykonává, na rozdíl od finančního ohodnocení a dosažení prestiže ve společnosti, jak tomu bylo dříve. Nesoustředí se tolik na moc a úspěch, ale na pohodu, jistotu a uspokojení, kterou by mu práce měla přinášet. Projevuje se také tendence předávat zkušenosti, což je výsledkem změny pojetí generativity (Vágnerová (2000). Mladší kolegové si za starším a zkušenějším chodí pro radu, nicméně jak uvádí Říčan (2004), to může vyvolat sklony k soutěžení s tě-

mito mladšími kolegy a nejedná se v tomto případě o hru rovného s rovným, výsledně pak tento zaměstnanec může působit až trapně.

2.2 Specifika partnerství v tomto věku

Manželství a partnerství tvoří nejdůležitější obsah životního naplnění. Je to uspokojivý rodinný život, který přispívá k osobnímu štěstí, spokojené přítomnosti i budoucnosti (Langmeier, Krejčířová, 1998). Kvalita takového svazku vede k pocitům spokojenosti, která ovšem v průběhu prvních 20 let postupně klesá. Je to stereotyp, problémy a povinnosti, které mají jako manželé nebo rodiče. Vzhledem k tomu se může snižovat míra intimity, přitažlivosti k druhému, pocit jistoty a bezpečí, kterých by měl být vztah zdrojem. Mění se postoj k partnerovi, i k sobě samému. Člověk může v tomto období také více dozrát, což způsobuje problémy v partnerském vztahu, především pokud jde o dříve podřízeného partnera. Větší odlišnosti ještě zvýrazní pocit nejistoty, partneri se pak ve vztahu hůře orientují, přestávají si rozumět a necítí se v takovém svazku dobře. Často je to otevřená komunikace, která chybí, převažuje kritika a odmítání, chybí podpora a přibývá neschopnosti spolupráce při řešení problému. Nebo je to odlišný vývoj partnerů, každý řeší jiné problémy. Dochází ke druhé krizi manželství (Vágnerová, 2007). Partneri se v tomto období musejí naučit sladit tyto procesy osobního vývoje a rozvíjet a uchovávat tak kvalitu jejich vztahu, jak uvádí Willi (In Vágnerová 2007). Kvalitní vztah ovlivňuje emoční pohodu a atmosféru. Jak uvádí Vágnerová (2000), v partnerském vztahu se objevují tendence ke změně a to z důvodu potřeby zbavit se stereotypu partnerského vztahu a závislosti na něm, i přesto, že ne vždy vede ke spokojenosti a z důvodu potřeby vyzkoušet ještě dosáhnutí intimity, která by byla tak hluboká, jako tomu bylo dříve. Později však začne převažovat preference pohodlí a stereotypu, kterou současný vztah nabízí, člověku se již nechce měnit se a přizpůsobovat. Dochází k uzavírání se člověka do sebe, čímž se mění i vztahy k okolí a blízkým.

Příhoda (In Šimíčková - Čížková, 2008) popisuje období střední dospělosti jako období pohlavního uklidnění, a to díky realistickému pohledu na život, dostatečným zkušenostem, rozumové zralosti a emočnímu klidu. Problematické to může být u partnerů, kteří řeší nespokojené sexuální soužití ať už z důvodů psychických nebo biologických. Tyto neshody se mohou totiž promítnout do běžného života a vyvolat krizi, jež může mít za následek i rozpad manželství. Sexuální život by měl být pro oba partnery uspokojující, neboť je pro-

vází až do stáří. Plzák (In Šimíčková - Čížková, 2008) navrhuje takovým párům návod k řešení. Je to dohoda, ve které si partneři určí jeden nebo více dnů, během kterých budou aktivně sexuálně žít. Udrží a zpestří se tak jejich emoční vztahy, navíc, partner, který je sexuálně aktivnější uspokojí své potřeby a druhý partner, pasivnější, má jistotu, že v jiné dny po něm nebude žádána tato sexuální aktivita. Předejde se tak vzájemnému obviňování a zhoršení komunikace mezi partnery. Jiným problémem je ztráta zájmu o partnera, čímž vzniká ve vztahu napětí nebo ztráta sexuální vzrušivosti. Jak uvádí Říčan (2004), mnoho mužů se v tomto období obrací na sexuologa. U žen sexuální vzrušivost v tomto věku neklesá, dokonce u některých stoupá. Muži jsou však více přitahováni k mladším ženám, často se také zamiluje do mladší ženy a na čas v takovém novém vztahu sexuálně omládne. Takový milostný vztah je stejně krásný a omlazující i pro starší ženu, která má vztah s výrazně mladším partnerem.

2.2.1 Mimomanželské vztahy

Problémy a neshody v partnerském či sexuálním životě, řeší partneři rozvodem, což je méně časté, mnohdy jde spíše o navázání mimomanželského vztahu a to bez zájmu o založení nové rodiny či vstupu do nového sňatku. Díky čím dál větší toleranci společnosti k nevěře má mnoho lidí s mimomanželskými vztahy zkušenost. Dnes už nevěra ani nevyvolává ve společnosti pohoršení, na rozdíl od dob dřívějších. Takový vztah má kompenzační funkci, nahrazuje to uspokojení, kterému se partnerovi v manželství nedostává. Jde o nové zážitky, potřebu stimulace, vzniká ze stereotypu. Může být také výsledkem potřeby sebepotvrzení, často si lidé potřebují dokázat, že jsou ještě atraktivní, nebo jak jsem již zmínila dříve, potřeba hlubšího intimního vztahu. Může přinášet potřebu bezpečí a citové jistoty. Nevěra často vyplývá z nespokojenosti v manželském vztahu a důsledkem bývá rozpad manželství (Vágnerová, 2007). U mužů jde často o touhu zastavit čas a užít si, co se dá. Jde o chycení tzv. „druhé mízy“, jak uvádí Říčan (2004). Mimomanželský vztah může být projevem potřeba odpoutání se z těsné a neuspokojivé vazby na rodinu, zvláště v období krize středního věku. Může jít o projev moratoria středního věku, nicméně vztah navázaný z těchto důvodů se často rozpadá po vyčerpání možností, které poskytuje (Vágnerová, 2000). Výjimkou jsou mimomanželské vztahy, které jsou dlouhodobé a tak paralelní k manželství. Jsou navazovány a udržovány z důvodu nespokojení určitých potřeb v manželství, které je jinak únosné nebo je pro partnera nepřijatelný rozvod. Tyto vztahy jsou specifické, výhradně zaměřené na oblast sexu. Postupně zde může vzniknout i citová vazba, což vede k dilematu, oba partneři, jak v manželském vztahu, tak v mimomanželském, jsou osobně totiž stej-

ně důležití. Mimomanželský vztah však nemůže člověka nikdy naplnit tak, jako vztah manželský. Má sice i své výhody, jako je oproštění od všednosti, nemohou však spolu sdílet významné situace, jako je třeba dovolená, vánoční svátky, neřeší spolu životní úkoly, které by je více sblížily (Vágnerová, 2007).

3 SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Sociální sítě jsou prostředkem komunikace s lidmi bez jakýchkoliv hranic. Umožňují nám sdílet informace na celém světě. Postupem času vzniká více a více druhů těchto sociálních sítí a počet jejich uživatelů každý den stoupá. Jak popisují Pospíšil, Závodná (2009, s. 81): „Sociální síť je společenský prostor na internetu, který umožňuje uživatelům založit vlastní profil a komunikovat s ostatními uživateli.“ Jak dále Pospíšil, Závodná (2009) uvádí, tato služba je určena pro uživatele, kteří ve virtuálním světě sdílejí navzájem svá data, což jim umožňuje vzájemnou interakci a to prostřednictvím chatů, e-mailů nebo diskuzních skupin. Díky těmto možnostem interakce se mohou uživatelé spojit se svými kamarády, přáteli, kolegy či s náhodnými uživateli. Sociální síť jako termín je znám již přes padesát let. Nejstarší sociální síť vytvořily v roce 1971 skupiny lidí, jež používali pro podporu svých sociálních vztahů klasické e-maily. Dalším zlomovým bodem byl rok 1995, kdy byla vybudována sociální síť Classmates.com, kde se registrovaní uživatelé mohli spojit a udržovat vztahy mezi spolužáky a známými. „Sociální sítě naplňují zejména komunikační, poznávací, emoční, sociální a bezpečnostní potřeby jejich uživatelů“ Pospíšil, Závodná (2009, s. 82).

Podle Pospíšila, Závodné (2009) lze využívání takovýchto služeb chápat jako specifickou část životního stylu, podobně jako využívání mobilních telefonů, kde máme mnoho kontaktů na přátele. Sociální síť tvoří jakoby strom, kde člověk je jeho centrem a jeho přátelé tvoří větve, mezi nimiž jsou jisté vztahy, které jsou i v sociální síti. Tyto sítě spojují lidi se společnými zájmy, což v některých oblastech, kde je cílem vytvoření např. nějakého produktu, může být ku prospěchu.

3.1 Klasifikace sociálních sítí

Sociální sítě klasifikují Pospíšil, Závodná (2009) podle:

- způsobu vzniku – takovou sociální síť může vytvořit přímo uživatel nebo může být vytvořena s podílem uživatelů
- obsahu – osobní údaje, video, fotografie popřípadě kombinací těchto médií
- způsobu propojení uživatelů
- míry interaktivity – off.line přístup, kdy se jedná o přenos dat, jemuž nemusí být uživatel fyzicky přítomen, a přesto o zaslaná data nepřijde. V reálném světě bychom off-line přenos mohli přirovnat k odesílání poštovních zásilek. Druhou mož-

ností je on-line přístup, ať už individuální či kolektivní. Ten lze uskutečnit pouze za fyzické přítomnosti uživatele, jinak o zasláná data přijde. Jedná se o data textového přenosu, audio či audio-video přenosu. Opět můžeme tento způsob převést do reálného světa, kde by toto odpovídalo např. telefonnímu hovoru.

- způsobu přístupu – na konkrétní sociální síť mohou vstoupit pouze konkrétní uživatelé, registrovaní uživatelé, anebo je zcela přístupná všem volně
- použité technologie – blogy, diskusní skupiny, prostředí pro sdílení obsahu či virtuální realita

Jako každá organizace, sdružení, tak i sociální sítě mají vlastní pravidla. Každá sociální síť má pravidla různá, ale jisté vlastnosti mají společné, jako např. možnost vytváření vztahů mezi jednotlivými uživateli. Hlavním způsobem takovéto komunikace jsou textové zprávy, které nám však neprozradí nic o náladě či o pocitech uživatele, se kterým komunikujeme. Proto vznikly znaky, tzv. smajlíci (z angl. smile – úsměv), kteří nám pomáhají tato sdělení emocionálně zabarvit. Uživatel také může vystupovat na sociální síti v zastoupení, jako virtuální postava, která má odlišný sociální status než majitel. Existuje zde mechanismus tzv. postupného odkrývání sítě, což znamená, že nejprve můžeme vidět pouze své kontakty, postupně pak jejich známé. Tyto známé můžeme požádat o zprostředkování kontaktu k jejich známým, čímž rozšíříme vlastní síť (Pospíšil, Závodná, 2009).

3.2 Nejznámější sociální sítě

Mezi nejznámější sociální sítě v dnešní době patří především Facebook.com. Dále jsou to např. Twitter.com, Myspace.com, Hi5.com či Libimseti.cz. U nás je velmi známý také server Spoluzaci.cz, jež navštěvují především žáci a absolventi škol, kteří se zde scházejí se svými spolužáky. Každý žák či absolvent si zde může založit profil, mohou zde vkládat fotografie a přispívat do různých diskuzí (Pospíšil, Závodná, 2009).

Podle Pospíšila, Závodné (2009) je Facebook.com jednou z nejoblíbenějších sociálních sítí na světě. Založen byl studentem Harvardské univerzity a to pro studenty Harwardu. Později sem měli přístup i studenti jiných univerzit a od roku 2006 je zcela veřejný. Stát se součástí této nejznámější sítě je velmi jednoduché, stačí se pouze zaregistrovat. Pak už jen stačí přidávat své fotografie a videa, hledat své staré i nové přátele, komunikovat s nimi, přispívat do diskuzí, obchodovat s různými věcmi nebo hrát hry. Podle českého statistického úřadu (Uživatelé Facebooku v České republice, Český statistický úřad, 2011) bylo k prosinci 2010 v České republice bezmála 3 miliony uživatelů této sociální sítě. Další

statistika říká, že ke dni 8. 3. 2011 bylo na světě celkem více než 630 milionů uživatelů (Global audience, Checkfacebook.com, 2011).

Další velmi známou sociální sítí je Hi5, která byla založena roku 2003. Postupně, jak uvádí Pospíšil, Závodná (2009) se její oblíbenost rozrůstala až na počet 70 milionů registrovaných uživatelů. Tato síť je podobná Facebook.com; uživatelé si zde mohou založit profil, kde zveřejní informace o sobě, své fotky, mohou publikovat své komentáře apod. Další zajímavou službou, kterou tato síť poskytuje, je možnost vytvoření fotoalb nebo několika okruhů přátel.

Odlišnou sítí, od předem uvedených, je MySpace. Díky moderním technologiím a vytvoření společného projektu společností MySpace, Yahoo a Intel vznikne tzv. sociální televize. Jedná se o integraci internetu a televize, kdy budou uživatelé moci komunikovat se svými známými v této síti přes svůj televizor a to přímo během sledování pořadů. Bude umožněno nejen psát zpráva, ale i prohlížet fotografie apod. (Pospíšil, Závodná, 2009).

Velmi známý je u nás také program ICQ nebo jeho obdoba QIP. Zde se stačí zaregistrovat a ihned můžete komunikovat se svými přáteli, zasílat nebo naopak přijímat data, hrát hry nebo využívat jiné z mnoha aplikací, které tento program poskytuje. Výhodou je, že vidíte, kdo z vašich známých je on-line (Kříž, 2001).

3.3 Chat

Chat popisuje Mičienka (2007) jako program, jež umožňuje komunikaci s jiným uživatelem, v reálném čase a to po celém světě. Je to rozhovor, který probíhá mezi lidmi, jež jsou v témže okamžiku připojeni k internetu. Komunikovat spolu může i několik lidí najednou.

Také Pospíšil, Závodná (2009) se shodují v tom, že tento druh komunikace probíhá v reálném čase prostřednictvím komunikační sítě, a to mezi dvěma nebo více lidmi najednou. Tuto on-line komunikace umožňuje služba instant messaging. Další vlastností této služby je, že uživatelé mohou sledovat, kdo z jejich přátel je on-line, na což jim mohou posílat zprávy, chatovat s nimi nebo jinak komunikovat.

Většina chatů nabízí možnost vstupu bez registrace, jako tzv. guest neboli host. S tím je ovšem spojeno omezené využití služeb, které daný chat poskytuje. Proto se také doporučuje se zaregistrovat, což není časově vůbec náročné. Po celém světě existuje mnoho druhů chatu. V České republice patří k nejvíce navštěvovaným xchat.cz, chat.xko.cz, chat.volny.cz nebo lide.seznam.cz. Každý uživatel si musí najít takový chat, který mu bude

vyhovovat. Většinou se doporučuje zvolit ten portál, o kterém víme, že ho navštěvují naši známí. S registrací souvisí také zvolení přezdívky, tzv. nicku, pod kterým bude uživatel na chatu vystupovat. Důležité je si uvědomit, že zajímavá přezdívka může více uživatelů ke komunikaci. Je to totiž to první, co uživatel vidí, když hledá jiného uživatele ke komunikaci (Žemlička, 2003).

Jako každá služba, i chat má svá pro a proti. Podle Mičienky (2007) jsou výhodami chatu relativní anonymita, možnost komunikace s ostatními nezávisle na vzdálenosti, odreagování se vstupem do virtuálního světa, uspokojení potřeb, snadná dostupnost, otevřenost a uvolněnost a v neposlední řadě také možnost seznámení dvou nebo více lidí. Relativní anonymita je však také jedním z nebezpečí komunikace prostřednictvím chatu. Dalším negativem je možné vytvoření závislosti na virtuálním světě. Komunikace přes chat může také způsobit finanční a hlavně časové ztráty, ztrátu zábran a následnou otevřenost, což vede k poskytnutí intimních informací jiným uživatelům. Díky tomuto způsobu komunikace se také uživatel méně stýká s rodinou a přáteli v reálném světě, což může způsobit pocit osamělosti a nárůst depresivních pocitů. Člověk se přes chat může sice seznámit, najít si „nové“ přátele, nicméně existuje zde také nebezpečí seznámení se s deviantními jedinci a je velmi složité takového člověka rozpoznat během on-line komunikace. Proto existují určité zásady, které by se měly při naplánování takového setkání dodržet (Žemlička, 2003). Pokud si takovou schůzku domluvíme, měli bychom zvolit frekventované místo, někde ve městě a to nejlépe v době oběda nebo brzy odpoledne. O setkání bychom měli říct svým známým, sdělit kdy se asi chystáme ze schůzky vrátit a kde se setkání odehraje. Když dojde ke schůzce, může se stát, že vám partner nebo partnerka určitým způsobem „nesedí“. V tu chvíli je nejlepším řešením schůzku ukončit. Pokud vám dotyčný člověk nabídne doprovod domů nebo dokonce odvoz, je toto lépe odmítnout a takové nabídky využít až ve chvíli, kdy se lépe znáte. Nedoporučuje se také zvát společníka domů nebo naopak přijmout jeho pozvání do svého domu.

3.3.1 Internetové seznamky

Podle Murína, Weisse (2004) znamená internetová láska v podstatě sex přes počítač. Uvádí výsledky studie jedné z amerických univerzit, která odhalila, že co se týká oblasti sexu prostřednictvím virtuálního světa, může toto způsobit až chorobnou závislost. V dnešní době není totiž problém narazit na internetu na reklamu či přímo stránku, která nabízí služ-

by virtuálního sexu nebo třeba jen prohlížení erotických obrázků a videí. Tento technologický pokrok nám však nabízí mnohem více než erotiku. Můžeme přes něj nakupovat, studovat i pracovat. Tak proč toho nevyužít k věcem zcela přirozeným, jako je hledání partnera.

U nás velmi proslulý je portál Lide.cz, kde si uživatelé založí profil, uvedou informace o sobě a to v takovém rozsahu, jak sami chtějí. Dále zde mohou poskytnout své fotografie a ostatní uživatelé jim je mohou ohodnotit, což může v jistých případech i zvednout sebevědomí, či naopak. Tento portál poskytuje i službu seznamky, kde si uživatel zvolí přesná kritéria partnera, kterého hledá a ten mu vygeneruje profily uživatelů, které těmto kritériím přesně odpovídají a to i co se týká povahy a zájmů. Dalším známým portálem k seznamování je Libimseti.cz, který ale poskytuje nejen službu seznámení, ale nabízí také chat, poslech internetového rádia či horoskopy (Pospíšil, Závodná, 2009).

Mezi ostatní portály, které poskytují služby seznamky, patří Rande.cz, Seznamka.cz, či Znamost.cz, kde se stačí pouze zaregistrovat, uvést některé osobní informace, zveřejnit svůj inzerát a pak jen čekat na odpověď. Podle svého zájmu si také mohou uživatelé zvolit kategorii seznámení, nemusí tedy hledat partnera konkrétně pro vážný vztah, ale třeba jen přítele na cestování, dopisování nebo jen milenecké setkávání.

Existují zde také seznamky, u kterých je nutné pro registraci zaplatit jistou finanční částku. Jednou z takovýchto internetových seznámek u nás je Stesti.cz. Cílem je, aby uživatelé nezakládali mnohou smyšlených profilů, jako je tomu na seznamkách, které mají registraci zdarma. Právě na tomto portálu je možnost využití služby tzv. certifikátu osobní identity, který funguje jako doklad, že osoba na hlavní, profilové fotografii, odpovídá skutečnosti (Certifikát osobní identity, Seznamka Štěstí.cz, Zásobování a.s., 2011).

4 NÁSTRAHY A NEBEZPEČÍ INTERNETU

Internet je pro většinu lidí přítelem a společníkem, denně zde většina z nás vyhledává informace, také spoustu informací poskytujeme druhým lidem právě prostřednictvím internetu. Nicméně skrývá mnohá nebezpečí, jež představují především volně šířitelné informace a nechráněné osobní údaje. Jak uvádí Pospíšil, Závodná (2009, s. 80): „Internet jsou miliony počítačů propojené ve společné síti s možností hledání informací, zasílání elektronické pošty, sdílení souborů, on-line komunikací, elektronickým bankovníctvím, zábavou atd.“ Pospíšil, Závodná (2009) dále popisují nejznámější služby internetu, jako jsou WWW služby, dále pak e-mail a instant messaging, což je přímá komunikace mezi uživateli. Díky všem těmto službám můžeme sdílet a poskytovat informace, které jsou ale velmi lehce napadnutelné a zneužitelné. Červeň (2003) popisuje tzv. crackery jako lidi, kteří se snaží nabourat do programu, odstranit ochranu a tak s programem pracovat a dále jej šířit. K tomu používají své dané postupy, které je třeba znát, abychom mohli ochranu dobře zvolit. Důležitou otázkou ale je, jak chránit svá data, která jsou na internetu. Mnozí lidé si nejspíš neuvědomují, že sdělením svých osobních informací na internetu, se dobrovolně nabízejí ke zneužití těchto dat.

Jednou z nástrah je také pocit anonymity, které mnozí pachatelé využívají. Proměnlivost anonymity je způsobena tím, že lidé spolu nekomunikují na jednom místě, na rozdíl od reálného světa, dělí je určitá vzdálenost, což samozřejmě znemožňuje ověřit si, s kým skutečně komunikujeme. Díky tomuto je možné se vydávat za někoho úplně jiného, než ve skutečnosti člověk je. Může se popsat jako jiná osoba, naprosto odlišná od reálného uživatele. Žemlička (2003) rozlišuje pozitivní a negativní stránky anonymity. Jako klad uvádí to, že zde nejsou uživatelé posuzováni např. podle vzhledu, pohlaví či rasy, tudíž se zde mohou z mnoha uzavřených a introvertních lidí stát lidé otevření a upovídání. Nevýhodou je to, že o člověku, se kterým komunikujeme, víme jen to, co nám o sobě sám sdělí. Jak uvádí Žemlička (2003, s. 65): „Nejčastěji se muži prohlašují za ženy. Ženám je obecně věnována větší pozornost.“ K takovému rozhodnutí je táhne touha okusit, jaké to je, vydávat se za ženu. Pospíšil, Závodná (2009) však popisují pocit anonymity jako zdánlivý. Jelikož používáním internetových služeb za sebou zanecháváme stopy, které ale lze do jisté míry zamaskovat. Pocit anonymity by však neměl být prioritou uživatelů. Tou by měla být bezpečnost.

Anonymity se můžete jako uživatel do jisté míry zbavit a to tak, že kontaktujete pověřeného pracovníka daného chatu a zažádáte si o tzv. certifikaci. Ta spočívá v tom, že si vás ověří na základě dokladu, zapíše vás do databáze ověřených uživatelů a následně na to, je vám přidělena ikona, podle které ostatní uživatelé poznají, že jste to skutečně vy (Žemlička, 2003).

Proto bych se v této kapitole ráda věnovala právě nebezpečím a nástrahám, které internet skrývá a to především na serverech, jako jsou internetové seznamky a chaty, kde je sdělování osobních údajů denní rutinou.

4.1 Specifická komunikace prostředí internetu

Jak uvádí Vybíral (2000, s. 22): „Každá komunikační výměna plní zpravidla jednu funkci, více či méně zjevnou, a ke každému z komunikačních aktů je člověk něčím motivován. Zrealizováním funkce dostává komunikace svůj smysl.“ Dále Vybíral (2000) popisuje čtyři hlavní funkce komunikování a to informovat, instruovat, přesvědčit a pobavit.

Komunikace prostřednictvím internetu je specifická především tím, že člověk zde vystupuje anonymně a ne každý uživatel vnímá tuto komunikaci v reálném čase, tak jak by měl. Jirovský (2007) uvádí, že některé pocity, které člověk pociťuje po zapnutí počítače a následném připojení k síti, někteří psychologové přirovnávají ke známým pocitům z reálného světa a to např. při prohlížení obrázků na internetu, kdy uživatel zažívá stejné pocity jako při cestování nebo při návštěvě cizí země. Díky rozvoji těchto nových technologií si jedinec utváří pro realizaci a tím vzniká i další dimenze pro socializace. Zkušenosti, které zde získává, ovlivňují jeho psychiku, zvyklosti, přístup k hodnotám a sociální chování. Díky tomuto ovlivňování zde vznikají nová specifická virtuální společenství a komunity, které mají své specifické sociální chování, což způsobuje nevyhnutelný vnitřní střet s reálným světem.

Během komunikace na internetu o sobě ostatním sdělujeme a poskytujeme informace. Nikdy ale nemáme jistotu, že informace o druhém člověku jsou pravdivé a že jim můžeme věřit. Zde se objevuje problém lži a polopravdy. Vybíral (2008) popisuje problém neúplnosti pravdy, tzv. polopravdu, jako neposkytnutí všech informací, které by byly potřeba poskytnout v dané chvíli a v daném kontextu. Pravdu sice mluvčí řekne, ale neřekne vše, co by mohl. Vše se odvíjí od toho, jak je pro nás důležitá osoba, se kterou komunikujeme

nebo přítomnost dalších osob během komunikace. Problém tedy spočívá v utajování, v zamlčení či neúplnosti sdělovaného.

Druhou negativní stránkou komunikace, a to nejen přes internet, je lhaní. Lhaní Vybíral (2008) definuje jako každou situaci, kdy nesdělujeme pravdu, pokud to ovšem děláme vědomě. Pokud někdo sděluje nepravdivé informace, aniž by si toho byl vědom, např. když nám někdo předal klamné sdělení, nemůžeme jej pokládat za lháře. To je také jedna ze zásad netikety a to, že lidé by měli být liberální ke všem informacím, které se k nim přes internet dostávají. K této problematice bych se ráda věnovala v následující podkapitole.

4.1.1 Netiketa

Pospíšil, Závodná (2009) připisují vznik netikety roku 1995, kdy u nás internet nebyl ještě příliš známý. Pojmem netiketa je označována sada doporučení, sbírka pravidel a zásad slušného chování v internetovém světě. Je to etiketa pro uživatele internetu. Slovo *netiquette* vzniklo z anglického *Network etiquette* neboli síťová etiketa. Člověk by se v tomto internetovém světě měl chovat jako ve světě reálném a neměl by se nechat unést anonymitou, kterou mu internet nabízí (Žemlička, 2003).

Jak uvádí Žemlička (2003), mezi tato pravidla patří konzervativnost v tom, co posíláme a poskytujeme a liberálnost v tom, co se dostane k nám, zahrnuje pravidla slušného chování k lidem, se kterými komunikujeme. Může se stát, že vás někdo během konverzace slovně napadne, v tomto případě je lepší takového uživatele ignorovat nebo si alespoň nechat čas a odpovědět později. Zamezíte tak pokušení mu nadávky oplatit, ztratit času a mj. také porušování pravidel netikety přímo vámi. Mnohdy je to sice obtížné, nicméně je to nejspíš nejrozumnější možnost. Pokud uživatel vkládá na server svůj názor, klade se zde důraz na slušnost, správný pravopis a stručnost. Poučuje nás také v tom, že je neslušné posílat řetězové e-maily nebo rozšiřovat spamy a v neposlední řadě je respektování autorských práv. Nedodržování základních pravidel se nemusí vyplatit např. na chatu, kdy vám při porušení může provozovatel zamezit vstup a to na dobu určitou, v případě hrubého porušení může jít až o úplné zrušení profilu. Jedná se především o urážlivé slovní útoky, sprostá mluva či zahlcování stránek např. smajlíky. Velmi důležitý je také zákaz využívání internetu k nelegálním činnostem.

S tímto také souvisí významný den, a to 10. únor, který je vyhlášen Dnem bezpečného internetu. Cílem je podpora bezpečného užívání internetu, on-line technologií i mobilních telefonů a boj proti nevhodnému a nelegálnímu chování na internetu a existenci takovýchto obsahů. Během tohoto dne, do něhož se zapojuje mnoho států a organizací, se dějí setkání ve školách za účelem prevence, tématické soutěže, ale také mnohá veřejná setkání a konference (Pospíšil, Závodná, 2009).

4.2 Disinhibice

Je známo, že v internetovém prostředí si lidé sdělují věci, které by si nejspíš během osobního kontaktu nesdělili. Dochází zde k odložení zábrán, k překonání nesmělosti, plachosti a ostychu, může jít i o obcházení tabu a zákazů. Podle Pospíšila, Závodná (2009) můžeme disinhibici sledovat při internetové komunikaci v e-mailech, chatech, což je uváděno jako jeden z nejspecifičtějších znaků elektronické komunikace. Suler (The Online Disinhibition Effect, The Psychology of Cyberspace, 2002) přirovnává disinhibici k jakémusi popouštění uzdy, což má za následek odkrývání emocí a sdělování velmi intimních informací. Efekt disinhibice se může projevovat jak pozitivně, tak negativně. V případě negativního efektu se lidé projevují velmi agresivně a dochází k mnoha konfliktům a napadením prostřednictvím internetové komunikace, kdy se vyvolávají hádky a rozepře.

Suler (The Online Disinhibition Effect, The psychology of Cyberspace, 2002) uvádí několik příčin disinhibice. Jednou z nich je anonymita, kterou jsem již popsala v předcházejících kapitolách. Druhou možnou příčinou je neviditelnost. Jelikož se uživatelé nemohou vidět, tvoříme si obraz druhého pouze díky informacím, které o něm víme, namísto je zde ale zamyšlení, jestli nám uživatel o sobě poskytl pravdivé informace. Pokud o sobě sdělíme informace pravdivé, přestáváme být pro druhého anonymní. Jelikož se při takové komunikaci nevidíme, nemusíme se starat o to, jak vypadáme, o to jak se tváříme. Na druhou stranu nevidím ani gotiku a mimiku toho, s kým komunikujeme. Díky tomu nás tyto faktory nijak neovlivňují. Tato skutečnost může efekt disinhibice ještě více umocňovat, jelikož nevidím, jak se uživatel, se kterým komunikujeme, tváří, jsme svobodnější v tom, co sdělujeme.

Další příčinou může být tzv. zpožděná reakce. Kolikrát jsme si v životě řekli, že bychom něco udělali nebo řekli jinak, kdybychom měli více času na odpověď. Během internetové komunikace, především pomocí e-mailů, můžeme čekat na odpověď i několik dnů. Právě tato prodleva může efekt disinhibice způsobit či též zesílit. Na druhou stranu máme díky

tomu více času si promyslet odpověď a to nám umožní, aby se myšlenkový sled vyvíjel stabilněji, což má za následek hlubší vyjádření k tomu, co si myslíme (Suler, The Online Disinhibition Effect, The Psychology of Cyberspyce, 2002).

Dalším faktorem je neutralita postavení. Jelikož osobu, se kterou komunikujeme, nevidíme, netušíme, zda jde např. o nějakou významnou či známou osobnost nebo o obyčejného člověka. To způsobuje, že se komunikace odvíjí jinak, než jak by se dělo v reálném světě. Každý má tedy možnost prostřednictvím internetu oslovit kohokoliv a to bez ohledu na postavení, rasu či pohlaví. Jedinou výhodou, která zde může hrát roli, jsou stylistické dovednosti, myšlenky či výdrž v komunikaci. Příčinou zvýšení efektu disinhibice je to, že mnoho lidí má strach oslovit v reálném světě autoritu a to z důvodu zesměšnění či nepochopení. Pokud spolu však komunikují pomocí internetu, stávají se rovnocennými osobami, jsou tedy schopni mluvit více otevřeně a chovat se méně formálně (Suler, The Online Disinhibition Effect, The Psychology of Cyberspyce, 2002).

4.3 Počítačová kriminalita

Čím více se rozvíjí internet a jeho použití, tím také přibývá kriminálních aktivit, které jsou páčány prostřednictvím internetu a to z toho důvodu, že jde o lukrativní a relativně bezpečný zdroj nelegálních příjmů. Jirovský (2007) rozlišuje případy počítačové kriminality na lidmi nepřímo způsobené, kam patří např. poruchy technického charakteru a na incidenty způsobené lidským zaviněním, které se dále dělí na úmyslné a neúmyslné. Úmyslné tedy mají za cíl přímo poškodit uživatele nebo systém. Patří sem např. odposlechy, které přímo neovlivní výkon systému, ale mohou ovlivnit jisté parametry bezpečnosti. Další metodou může být aktivní pozměňování dat.

Většinu informací, které se dají zneužít, získávají pachatelé v podstatě legálně a to z veřejně přístupných zdrojů. Takové informace lze lehce získat z diskuzních fór a chatů. Jirovský (2007) uvádí metody, jak lze takový čin spáchat. Jednou z metod je elektronická pošta, kdy si pachatel vyžádá informace pod záminkou průzkumu, což je metoda pololegální a nepříliš etická. Další skupinou jsou metody nelegální, zde se ale jedná již o krádeže informací, notebooků či o vniknutí do informačního systému.

4.3.1 Sociální inženýrství

V této podkapitole bych se ráda věnovala problematice útoků, které jsou založené na selhání lidského faktoru nebo využívají zvyků a vlastností jedince. Jedná se o tzv. sociotechnické metody. Pojem sociotechnik vysvětluje Jirovský (2007, s. 196) takto: „ Sociotechnik zneužívá slabých míst v bezpečnostní politice, své schopnosti manipulace a vytváření připravených situací.“ Tento pachatel nejdříve prozkoumá webové stránky či inzeráty a následně na to si vytipuje oběti, se kterými naváže důvěrný kontakt, které pak zneužije k získání potřebných informací.

K sociotechnickým útokům se využívá mnoho metod a prostředků. Mezi základní patří telefon, e-mail či internetový chat. Pachatel zde využívá lidské slabosti k vyžádání informací. Mezi základní metody patří tzv. phishing, což znamená vylákání utajované informace z oběti útoku, kdy se jedná obvykle o hesla nebo údaje podobného typu. Jirovský (2007) uvádí, že až 20% uživatelů se nachytá na sliby a těmto pachatelům podlehe.

Na rozdíl od e-mailu má chat v případě takového způsobu zneužití svá specifika. Základem takového útoku, jak popisuje Jirovský (2007) je znalost přezdívky oběti. Útočník se s obětí nejdříve seznámí, zjistí základní informace, jaké diskuze navštěvuje a kam přispívá svými názory. Na základě těchto informací je vypracován tzv. psychologický profil, což pachateli pomůže se vypracování plánu, který je buď přátelský, nebo ofenzivní. V případě ofenzivní taktiky využije pachatel většího počtu přezdívek, čímž svůj útok ještě podpoří tím způsobem, že pod jednou přezdívkou útočí a pod druhou přezdívkou si s obětí přátelsky povídá, zastává se jí, a ta se ještě důvěrněji svěří. Co se týče druhé, přátelské metody, zde jde o navázání co možná nejužšího kontaktu s obětí a následného přinucení k důvěrnější komunikaci.

4.3.2 Kyberstalking

Kyberstalking je zvláštní podobou stalkingu. Je tak označováno zneužívání internetu a internetových serverů k obtěžování a zastrašování uživatelů. Patří sem zejména zasílání obtěžujících e-mailů, negativní zprávy o oběti v různých chat-roomech, nevyžádané, zlovolné prezentace oběti na různých místech v internetovém prostoru, vyhrožování prostřednictvím internetu nebo elektronická sabotáž. Pachatelem bývá obvykle člověk s nízkým sebevědomím a nejistotou, který páchá tento čin z domova a jelikož není ve vizuálním kontaktu s obětí, tak neví, co tento čin s obětí udělá. Typická je pro ně systematická a vytrvalost. Kontakty získávají díky promyšleným postupům, kdy si následně vybírají oběti v chat-

roomech, diskuzních fórech nebo díky hromadně přeposílaným e-mailům. Motivací kyberstalkera k takovým činům je získání moci nad obětí prostřednictvím vyvolání strachu, což se děje efektivněji díky informacím, které uživatel o sobě sám na internetu poskytuje. Tím pachatel vyvolá větší strach, jelikož jeho výhrůžky vypadají realističtěji. Nejsou známy zásady jak zabránit páchání takových činů, ale důležitá je informovanost o těchto činech a vědět, jak tomuto předcházet nebo alespoň jak reagovat, když se staneme obětí. Základním pravidlem je neudávat na internetu osobní informace, které by se daly zneužít a také zabránění šíření osobních informací mezi více lidí. Pokud člověk používá např. chatroomy, měl by mít jasně stanovené hranice komunikace, velmi riziková jsou zde témata se sexuálním podtextem. Velmi důležité je uvědomit se, že člověk, se kterým si uživatel dopisuje, nemusí být vždy ten, za kterého se zde vydává a údaje, které zde má uvedeny, nemusí být vždy pravdivé. Pokud se stane to, že pachatel zaútočí např. výhrůžkami nebo urážkami, obvykle stačí tyto vzkazy ignorovat nebo následně tohoto uživatele blokovat, případně jej nahlásit administrátorovi serveru (Cyberstalking – praktické ukázky, E-bezpečí, 2010).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUM

V této části je popsán výzkum, který je zaměřený na využívání internetových seznamek a chatů uživateli jak z řad mužů v období střední dospělosti, tak z řad široké veřejnosti. Zaměřen je také na samotné seznamování, hledání partnera i na nebezpečí a nevýhody tohoto způsobu seznamování.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu je zjistit, jaké jsou zkušenosti mužů v období střední dospělosti s hledáním partnera prostřednictvím internetové seznamky či chatu, jaká je jejich úspěšnost při seznamování prostřednictvím internetu a popsat jaké postoje vyplývají z jejich zkušeností.

5.2 Výzkumný problém

Zvolený výzkumný problém je popisný, neboť popisuje realitu, situaci či jev.

Jaké jsou zkušenosti mužů v období střední dospělosti s navazováním partnerských vztahů prostřednictvím internetu?

Do jaké míry ovlivňují tyto zkušenosti jejich postoje k těmto službám?

5.2.1 Dílčí výzkumné otázky

Jak uvádí Švaříček a Šedřová (2007, s. 69): „Výzkumné otázky představují další zúžení a konkretizování výzkumného problému.“

Vzhledem ke dvěma odlišným skupinám respondentů, jsou dílčí cíle rozděleny na dvě části. Část a) je určena pro muže v období střední dospělosti, jež hledají partnera tímto způsobem. Část b) je určena pro respondenty, uživatele internetu všech věkových kategorií. Z toho 5., 6. a 7. dílčí cíl je zaměřen pouze na muže v období střední dospělosti.

1. a) Jaké jsou u mužů v období střední dospělosti nejčastější důvody využívání služeb internetové seznamky či chatu?
b) Jaké jsou podle uživatelů internetu odlišných věkových kategorií nejčastější důvody vedoucí k využívání služeb internetové seznamky či chatu?
2. a) Kterou ze služeb, zda internetovou seznamku či chat, využívají muži v období střední dospělosti více?

- b) Kterou ze služeb, zda internetovou seznamku či chat, využívají uživatelé internetu odlišných věkových kategorií více?
3. a) Mají muži v období střední dospělosti zkušenost se zneužitím jejich dat uvedených na internetu?
b) Mají uživatelé internetu odlišných věkových kategorií zkušenost se zneužitím jejich dat uvedených na internetu?
4. a) Jak vysoká je podle mužů v období střední dospělosti úspěšnost navázání vztahu prostřednictvím internetu?
b) Jak vysoká je podle uživatelů internetu odlišných věkových kategorií úspěšnost navázání vztahu prostřednictvím internetu?
5. a) Jaké jsou podle mužů v období střední dospělosti výhody internetového seznamování?
6. a) Jaké jsou podle mužů v období střední dospělosti nevýhody internetového seznamování?
7. a) Jaké mají muži v období střední dospělosti nejčastější kritéria při výběru partnera na internetu?

5.3 Výzkumná metoda

K tomuto výzkumu byl využit smíšený druh výzkumu, jelikož jsou zde dvě odlišné skupiny respondentů. Co se týče kvalitativního výzkumu, byla zvolena metoda polostrukturovaného rozhovoru (interview), a to z toho důvodu, že lze touto metodou zjistit velké množství informací a také je možno otázky při rozhovoru upravit nebo pozměnit tak, aby jim respondent porozuměl a aby mu pomohly při jeho výpovědi. Miovský (2006) uvádí, že při polostrukturovaném interview je vytvořeno schéma, jenž je pro nás, jako pro tazatele, závazné. Schéma je tvořeno okruhy otázek, na které se respondentů budeme dotazovat. U těchto okruhů je možno zaměnit či upravit pořadí tak, aby byla výtěžnost interview maximalizována. Tato metoda a pro ni určení respondenti jsou pro můj výzkum prioritou.

Kvantitativní výzkum byl zvolen jako doplňkový. Jako metoda byla použita anketa, která byla veřejně zpřístupněna na internetu.

5.4 Charakteristika výzkumného vzorku

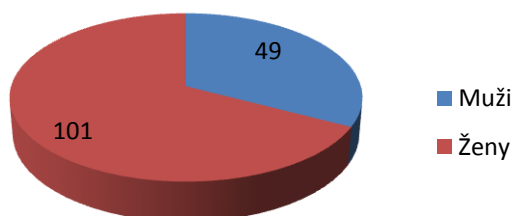
Výzkumu se účastnily dvě odlišné skupiny respondentů. První skupinou jsou muži v období střední dospělosti, kteří hledají prostřednictvím internetových seznámek či chatů partne-

ra. Všichni oslovení respondenti pocházejí z okresu Zlín či Uherské Hradiště. Další skupinou jsou uživatelé internetu odlišných věkových kategorií.

5.4.1 Charakteristika výzkumného vzorku uživatelů internetu

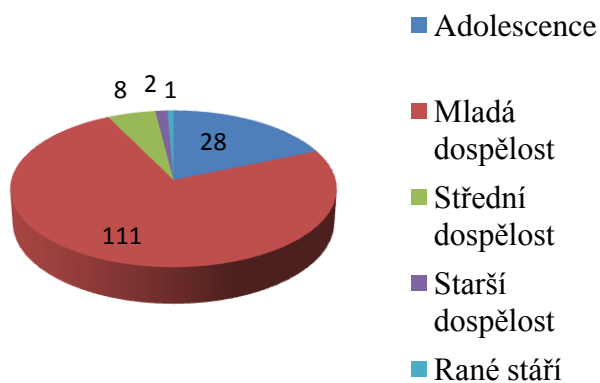
Mezi respondenty mé ankety, která je součástí kvantitativního výzkumu, patří uživatelé internetu, nezávisle na tom, zda užívají služeb internetových seznamek nebo chatů. Tato anketa byla zveřejněna na internetu a volně přístupná k vyplnění, a to z důvodu zaměření se právě na internetovou komunitu. Výzkumu se zúčastnilo 150 respondentů mnoha věkových kategorií, z nichž asi 2/3 tvořily ženy.

Graf 1: Složení respondentů ankety podle pohlaví

Vyšší počet respondentů žen je zřejmě zapříčiněn vyšším zájmem o podílení se na výzkumech, vyplňování anket a dotazníků ohledně partnerských vztahů, než je tomu u mužů, kteří raději napíší svůj názor, ale nemají trpělivost nebo se nechtějí ve zveřejnění svých názorů podřídit daným otázkám.

Graf 2: Rozčlenění respondentů ankety podle věkových kategorií

Co se týče rozložení věkových kategorií, převažují zde respondenti, jež jsou v období mladé dospělosti (20-40), což je zapříčiněno tím, že právě lidé v období mladé dospělosti mají velkou zkušenost s prací na internetu či všeobecně s počítači, a služeb internetu často využívají. Dále je zde zastoupeno období adolescence (15-20), střední (40-50) a starší dospělosti (50-60) i období raného stáří (60-75). Toto rozdělení, podle Vágnerové (2007), jsem zvolila z důvodu odlišnosti vývojových období a tedy i názorových odlišností.

5.5 Příprava rozhovoru

Otázky do polostrukturovaného rozhovoru, jsou voleny podle cílů mého výzkumu. Na úvod rozhovoru jsou použity úvodní, převážně otevřené otázky, ke zjištění základních informací o respondentovi, o jeho obecných názorech na tuto problematiku. Otázky, které tvoří jádro interview, korespondují právě s již výše zmíněnými dílčími cíli výzkumu. V průběhu realizace rozhovorů byly otázky upravovány a blíže specifikovány tak, aby jim respondenti rozuměli. V závěru je použito ukončovacích otázek, pro případ nesrovnalostí, nejasností nebo k doplnění. Otázky k rozhovorům tvoří součást mé bakalářské práce a jsou přiloženy v příloze (Příloha P I).

Tito respondenty, tedy muži v období střední dospělosti, byli mnou osloveni prostřednictvím inzerátu na internetových seznamkách, kde jsem se představila jako studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, s požadavkem na to, že hledám muže ve věku mezi 40-50, kteří hledají partnera prostřednictvím internetové seznamky nebo chatu, to vše kvůli výzkumu k mé bakalářské práci, ve které jsou zkoumány výhody internetového seznamování a o zkušenosti samotných uživatelů těchto služeb. Nejdříve byl inzerát pouze zveřejněn, na což se mi ozvalo několik respondentů, následně byli další respondenti osloveni s dotazem na účast v mém výzkumu. Takto jsem získala celkem 8 respondentů, kteří byli ochotni se mnou realizovat rozhovor. Ještě před samotnou realizací jim bylo mnou blíže vysvětleno, čeho se bude rozhovor týkat, a byli ujištěni, že se jedná pouze o zjištění jejich zkušeností a názorů na tento typ služeb, ne o zjišťování intimních nebo jinak osobních informací.

5.6 Realizace rozhovoru

Co se týče realizace rozhovoru, ty probíhaly od prosince 2010 do února 2011, vždy po předchozí domluvě s respondentem. Před zahájením samotného rozhovoru jsem se ještě jednou představila jako studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně oboru sociální pedagogika, řekla jsem něco málo o sobě, o mé bakalářské práci a přiblížila jim, o čem se budeme

během rozhovoru bavit. Každému respondentovi byl dán k přečtení a k podpisu informovaný souhlas, kde bylo ještě jednou popsáno celé téma, také závazek k zachování anonymity respondenta, k využití rozhovoru pouze pro účely mé bakalářské práce a zde také respondent podpisem ztvrdí to, že souhlasí se zaznamenáním rozhovoru. Následně byli respondenti dotázáni, zda souhlasí se zaznamenáváním rozhovoru na diktafon. Každý z rozhovorů se lišil v délce trvání, s ohledem na respondentem poskytnutý čas nebo na rozsah informací, které byly sdělovány. Téměř všichni respondenti byli ke mně upřímní a bez větších obtíží se bavili o svých zkušenostech s internetovým seznamováním, popisovali své zážitky ze setkání a sdělovali otevřeně své názory. Častým problémem u těchto respondentů však byly nepravdivé data, která měli uvedené na seznamkách a pomocí kterých byli vyhledáváni tak, aby odpovídali mým zadaným kritériím. Tento fakt vždy vyplynul až během realizovaného rozhovoru, během dotazování se na základní informace, jako je například věk.

Na závěr, po ukončení rozhovoru jsem každému z respondentů poděkovala za ochotu podělit se o své zkušenosti a názory a také za poskytnutý čas.

5.7 Realizace ankety

Anketa, která byla vytvořena jako doplňková metoda k mému výzkumu, měla zmapovat zkušenosti uživatelů internetu různých věkových kategorií, se službami jako jsou internetové seznamky a chaty a zjistit, zda se v tomto směru liší od zkušeností mužů v období střední dospělosti a v postojích z nich vyplývajících. Tento výzkum probíhal v prosinci 2010, kdy měli uživatelé internetu, a to bez jakýchkoliv omezení či daných kritérií, možnost vyjádřit se k této problematice a zúčastnit se tak mého výzkumu, který byl zveřejněn na internetu (Navazování partnerských vztahů prostřednictvím internetu, VypInto.cz, Marek Demčák 2008-2011). Respondenty byli kontaktováni přes sociální sítě či na diskusních fórech, které se zabývají problematikou partnerských vztahů. Tato anketa je přiložena k nahlédnutí v příloze (Příloha P II).

5.8 Vyhodnocení a interpretace výsledků výzkumu

5.8.1 Vyhodnocení rozhovorů

Rozhovory a získaný audiozáznam byl transkripční převeden do textové podoby, následně byla provedena redukce prvního řádu, čímž rozumíme: „Proces transformace plné (doslov-

né) transkripce záznamu interview nebo ohniskových skupin do plynulejší podoby, vhodnější pro další analytickou práci“ (Miovský, 2006, s. 210). Při vyhodnocování rozhovorů byla využita metoda vytváření trsů. Miles a Huberman (In Miovský, 2006) uvádí, že je možno tuto metodu aplikovat současně jako kontrolu validity analýzy a interpretace. „Slouží obvykle k tomu, abychom seskupili a konceptualizovali určité výroky do skupin. Tyto skupiny (trsy) by měly vznikat na základě vzájemného překryvu (podobnosti) mezi identifikovanými jednotkami. Společným znakem takového trsu může být například tematický překryv, tj. když vyhledáváme ve výrociích osob všechny takové pasáže, které se týkají jednoho úzce ohraničeného tématu“ (Miovský, 2006, s. 221). Tyto trsy jsou vytvořeny z otázek, které byly použity v rozhovorech. Následně je použita metoda kódování, jež spočívá v tom, že: „Z nashromážděných výroků bychom pak konceptualizací získali základní kategorie a subkategorie reprezentující různé aspekty“ (Miovský, 2006, s. 222). Tyto kategorie a subkategorie jsou pro lepší přehlednost znázorněny do tabulek spolu s komentářem.

Využitelnost internetových seznamek a chatů

„...Možnost, jak se lidé mohou poznat“ (A). „...Slouží to k seznamování lidí. Myslím, že je to dobrá věc a má svůj určitý význam... (Pozitivní?)... pozitivní“ (B). „... Kdyby nebyla seznamka, tak bych se neseznámil, protože jsem z vesnice, tak není možnost nikam vyjít, někoho potkat“ (C). „...Jsou vhodné, je to dobrá věc, je to výhodné“ (D). „Je to dobrá věc, nemusíte se scházet, povykládáte si po internetu“ (E). „Já myslím, že je to dobrý, na nějaký kontakt“ (F). „Je to semeniště keců a pomluv“ (H). „Udržování kontaktu... pomůže to v seznamování“ (I).

Tabulka 1: Využitelnost internetových seznamek a chatů

Kategorie	Subkategorie
Seznámení	seznamování
	kontakt
Přínos	dobrá věc
	výhodné

Je patrné, že většina uživatelů vnímá služby internetové seznamky či chatu pozitivně, uvádějí, že je to pro ně výhodné. Hlavním důvodem k využívání těchto služeb je možnost seznámení a navázání kontaktů.

Rozdíly mezi internetovou seznamkou a chatem

„...Na seznamce to není tak anonymní“ (A). „...Na té seznamce vlastně na ten první pohled už vím nějaké ty základní informace, které mě zajímají“ (B). „...Myslím, že ty seznamky můžou být takové upřímnější, že si člověk může být trochu jistý, že se opravdu bavíš s tím, kdo tam je... Na chatu jsou v takové imunitě, že neví člověk“ (C). „...Rozdíl je tam v té bezprostřednosti toho chatu, není tak závazný jako seznamka... Na tom chatu je to všechno rychlejší, je to rozhovor... Musí si získávat prvotní informace, kdežto na té seznamce už vidí nějaký ten profil... Vážnější je ta seznamka... Pro toho, kdo nehledá konkrétně je lepší ta seznamka“ (D). „...V tom chatu se můžeme rovnou bavit, kdežto na té seznamce, než vám ten dotyčný odpoví, tak to může třeba chvilku trvat“ (E). „...Jsou víc v kontaktu na chatu“ (G). „...Internetová seznamka, tam už člověk oslovuje přímo někoho“ (H).

Tabulka 2: Rozdíly mezi internetovou seznamkou a chatem

	Kategorie	Subkategorie
Seznamka	Jistota	upřímnější
		jistý
	Informace	závazný
		vážnější
Chat	Kontakt	rozhovor
		kontakt
	Rychlost	rychlejší
		bezprostřednost
		rovnou bavit

Z následujících odpovědí můžeme vyčíst základní rozdíly mezi chatem a internetovou seznamkou tak, jak je vidí sami uživatelé těchto služeb. Každá z těchto služeb má své výhody, v případě seznamky jde o jistotu, kterou má uživatel k partnerovi, se kterým komunikuje. Díky informacím, které uživatel vidí v profilu partnera, považuje internetovou seznamku za závaznější a vážnější. Co se týče chatu, ten chápou uživatelé spíše jako rozhovor, který probíhá oproti seznamce rychle a je typický svou bezprostředností.

Služba, kterou upřednostňují

„...Seznamku“ (A). „...Seznamku, chat ne“ (B). „...Jen seznamku“ (C). „...Já spíš tu seznamku... (A máte s chatem třeba nějaké zkušenosti?)... To taky, s tím zkušenosti mám“

(D). „...Já bych řekl, že spíš tu seznamku... Spíš bych řekl tak půl na půl“ (E). „...Seznamku... (Z jakého důvodu jsi nikdy nešel na ten chat?)... Ani s ním neumím, nikdy jsem s tím nedělal“ (G). „... (Ty teda používáš tu seznamku. Chodíš i na chaty?)... Ted' už na chaty vůbec nechodívám“ (H).

Tabulka 3: Upřednostnění služby

Kategorie	Subkategorie
Seznamka	seznamku
Chat	zkušenosti mám
	půl na půl

Z výsledků je jasné, že převážná většina respondentů využívá z těchto dvou služeb právě internetovou seznamku. I když někteří mají zkušenost i s chatem, převažuje u nich používání právě této služby.

Vědomí zneužití zveřejněných dat.

„...Pořád na tom vidím určité nebezpečí, zneužití“ (A). „...Přemýšlel jsem nad tím, proto prostě jsem tam ty informace nedal úplně všechny“ (B). „...Asi by se to mohlo stát“ (C). „...To je riziko, určitě, je to možné“ (D). „...Nesetkal jsem se... (A přemýšlel jste nad tím někdy?)...No přemýšlel a právě to tam taky nedávám“ (E). „...Jako nad tím vůbec nepřemýšlím, protože mně nikdo nic nemůže vzít“ (G). „...Ty co tam jsou, ať klidně zneužije“ (H). „...Já tam nemám žádné osobní údaje, které by byly zneužitelné“ (I).

Tabulka 4: Vědomí zneužití dat

Kategorie	Subkategorie
Nebezpečí	určité nebezpečí
	je to možné
	zneužití
Omezení informací	nedal úplně všechny

Z odpovědí respondentů je patrné, že převážná většina si je vědoma možného zneužití dat, které na svém profilu uvádějí. Polovina z nich toto nebezpečí eliminuje tím způsobem, že na svůj profil nedávají informace, které by mohly být snadno zneužitelné, jako jsou například osobní údaje.

Uvádění pravdivých údajů

„...*(Máš tam věk, stav, jinak žádné osobní údaje?)...Záliby...(Tyto základní pravdivé?)...Ano...(Myslíš, že bys uváděl pravdivé?)...Neuváděl, ne.“ (A). „...Uvádím něco mylné“ (B). „...Jsem to tam nechal ten nižší věk, protože já rád chodím na zábavu, tančím... Když bych to psal v mém věku, tak bych těžko někoho hledal... (Jinak tam máš pravdivé?)...Ano, mám pravdivé“ (C). „...*(A na tom profilu máte udané pravdivé data? Třeba co se týká věku?)... Ne“ (D). „...Kromě celého bydliště, které tam nemám uvedené...(Ale že byste chtěl schválně uvádět nepravdivé data?)...Ne, ne, to jsem radši vždycky vynechal“ (E). „...*(Na té seznamce uvádíš pravdivá data? Máš tam teda dva profily...)*...No, druhý je takový přibližný... *(A v čem jsi tam teda udal ty mylná data?)...V tom vzdělání, pak myslím váha... (A co třeba věk?)...Věk jsem nechal myslím o dva roky nebo o tři... Oni stejně říkají, že vypadám mladší“ (G). „...*(Píšeš tam ty údaje pravdivé?)...To jo“ (H). „...Já tam nemám žádné osobní údaje...(A to, co tam máš, máš dané pravdivé?)...Ano“ (I).****

Tabulka 5: Pravdivost uvedených údajů

Kategorie	Subkategorie
Nepravdivé	nižší věk
	Vzdělání
	Váha
Pravdivé	osobní údaje neuvedené

Více než polovina respondentů uvádí na svých profilech nepravdivé údaje, z čehož převažují mylné informace o jejich věku, kdy jej snižují. Dále uvádějí mylné informace o svém vzdělání a postavě. Ostatní respondenti odpověděli, že raději tyto informace neuvádějí vůbec, než aby uvedli nepravdu.

Výhody hledání partnera přes internet

„...*V práci mám ten internet při ruce...můžu napsat ty věci, které bych jinak neřekl...(Z toho důvodu, že je to anonymní?)...Je to anonymní“ (B). „...Časově...Když půjdu po městě a někoho oslovím, nevím, jestli je vdaná nebo rozvedená, svobodná...Je to výhoda v tom, že vím, jestli je zadaná, nebo aspoň trošku jaké má úmysly“ (C). „...Možnost seznámit se s někým, koho bych v životě nepoznal...Je to v klidu domluva...Je to pohodlnější“ (D). „...Možnost víc si vybrat z té seznamky“ (E). „...Poznáš víc lidí, než když někam jdeš“ (G).*

„...Je to rychlejší...Psal jsem si s jednou a pak jsme zjistili, že se známe...Tam jsme si o sobě řekli tolik věcí“ (H). „...Pokus o zalovení ve větším rybníku...Anonymita“ (I).

Tabulka 6: Výhody

Kategorie	Subkategorie
Pohodlnost	při ruce
	pohodlnější
	rychlejší
Výběr	vybrat
	víc lidí
	větší rybník
	bych v životě nepoznal
Anonymita	anonymní
	bych jinak neřekl

Jednou z výhod hledání partnera prostřednictvím internetu, jak uvedli respondenti, je pohodlnost a to díky tomu, že mají internet vždy nablízku, seznamování tímto způsobem je pohodlnější a rychlejší. Další výhodou je možnost většího výběru partnera. Pro některé je výhodou i anonymita, kterou na internetu získávají, díky ní totiž mohou sdělit partnerovi informace, které by při osobním setkání neřekli.

Nevýhody hledání partnera přes internet

„...Na jednu stranu je to pěkné, třeba ty fotky, ale na druhou stranu to nemusí být zrovna ta fotka. Může to být podraz.... Fotka znamená něco, ale nemusí to být pravda“ (A). „...(A nedozvíš se, jestli je to pravdivé)...No přesně tak...většinou se stává, že je to tak na půl“ (C). „...Zneužitelnost celých těch informací“ (D). „...Nevýhody jakože se vám tam opravdu může objevit někdo, kdo má větší věkový rozdíl než je tam uvedený“ (E). „...Nevýhoda není...On vlastně ten druhý tě většinou zkouší. A hodně jako těch žen to fakt zkouší“ (G). „...Je to lehce zneužitelné“ (H). „...Anonymita... Můžeš dát fotku, vymyslet milion údajů, které vůbec nemusí být pravdivé“ (I).

Tabulka 7: Nevýhody

Kategorie	Subkategorie
Lež	nemusí být pravda
	podraz
	zkouší
Zneužití	zneužitelnost

Mezi nevýhody hledání partnera přes internet zařadili respondenti převážně lež a mylné informace, které se na profilech jiných uživatelů vyskytují. Někteří uvádějí, že nevěří ani moc ženám, které si s nimi na seznamce či chatu píšou, co se týče vážného seznámení. Další nevýhodou, kterou uvádějí je již zmíněné možné zneužití informací, které jsou na profilech uvedené.

Věrohodnost uživatelů

„...Řekl bych tak na 30%“ (A). „...Protože sám ty informace neuvádím pravdivé, tak počítám s tím, že ten druhý je taky neuvede pravdivé“ (B). „...No, jako to je tak na 50%“ (C). „...Jsem tolerantní tady k tomuto“ (D). „...Zatím jsem s tím neměl problém (E). „...Já myslím, že někdy je to někdo, kdo zkouší“ (G). „...To není, protože člověk neví, do čeho leze. To je, jako kdyby člověk sbalil fotku“ (H). „...Vidíš to kolem sebe dnes a denně...To ani není, že by si vymýšleli, oni si myslí, že jsou takoví. Já když jsem měl 13 roků, tak jsem si myslel, že jsem mistr světa“ (I).

Tabulka 8: Věrohodnost uživatelů

Kategorie	Subkategorie
Ano	tolerance
	neměl problém
Ne	není věrohodné
	vymýšleli
	zkouší
	počítám s tím

Více než polovina respondentů uvedla, že považují internetové seznamování za nevěrohodné. Z důvodu smyšlených informací a nedůvěře k partnerovi, se kterým komunikují.

Posuzování věrohodnosti uživatelů

„...Bud' se přesvědčím dopisováním, nebo osobně“ (A). „...Tak to si potom píšeme“ (B). „...Neptám se na to a pak třeba nenápadně, aby se ta žena neurazila...Navádím na to, že by sama naznačila nebo se zeptám takticky“ (C). „...Je to o sympatii, když se dopracuji k té schůzce...Ta věrohodnost je třeba i o prvním dojmu“ (D). „...Na profil se podívám a pak vlastně když odpoví, tak se dívám i na styl toho odpovídání“ (E). „...To už pozná člověk po pár větách, jak ty věty stylizuje“ (H). „...Neměl jsem potřebu to kontrolovat, jestli je ten člověk takový.“ (I).

Tabulka 9: Posuzování věrohodnosti uživatelů

Kategorie	Subkategorie
Dopisování	dopisováním
	zeptám se
Schůzka	přesvědčím se osobně
	dopracuji se ke schůzce

Účelem další otázky bylo zjistit, jak posuzují uživatelé těchto služeb partnery, se kterými komunikují. Většina respondentů odpověděla, že posuzují věrohodnost uživatele během dopisování, kdy porovnávají styl psaní a odpovědi s informacemi, které má daný uživatel uvedené v profilu, popřípadě se uživatele rovnou zeptají. Dalším způsobem posouzení věrohodnosti uživatele je osobní setkání.

Kritéria výběru partnera ke komunikaci

„...Napíšu na inzerát, který vím, že by mi mohl být blízký, to znamená, že se dívám, jestli je vůbec vyučený, protože to je vizitka toho člověka“ (A). „...Určitě na věk...Tak zkouším náhodně odpovědět třeba na víc...Profil si přečtu“ (B). „...Pročítám inzeráty, které mě zaujmou. Přiměřeně ke mně, aby byl trochu aktivní...(A díváš se třeba na vzdělání?)...Ano, dívám“ (C). „...Komunikativnost, schopnost naslouchat. Tak když vidí tu fotku té ženy...Místo, ta dosažitelnost seznámení, věková příbuznost určitá...Potom jestli je svobodná nebo zadaná...(Co třeba záliby?)...Tak jsou tam no. Ta schopnost třeba, jestli chce mít děti. Spíš takové jako domáctější“ (D). „...Já se dívám na věk a na tu postavu trochu, jako na výšku třeba...Spíš si přečtu první ten inzerát a pak se dívám dál“ (E). „...No tak dívám se na ty inzeráty. Já většinou dávám to rozpětí 43 a výš...(Nebo třeba jestli podle vzdělání si určuješ toho...)...Taky si myslím, že je důležitý vzdělání“ (G). „...Mě musí ta ženská něčím zaujmout...Nějaký charisma, unikátnost. Taková originálnost...Dívám se první na znění inzerátu, pak se dívám na to, co hledá, pak se dívám na vzdělání...(Díváš se třeba odkud ta žena je?)...Ano, to jo“ (H). „...Věkově určitě...Kdo tam je z nějakého mého okolí, dejme tomu třeba okres. Tak věkově rovné a mladší“ (I).

Tabulka 10: Kritéria výběru partnera ke komunikaci

Kategorie	Subkategorie
Znění inzerátu	inzerát
	zaujmout
	co hledá
Věk	věk
	věková příbuznost
	43 a výš
Vzdělání	vzdělání
	vyučený
Bydliště	z mého okolí
	dosažitelnost
Záliby	záliby
	aktivní

Dalším důležitým tématem jsou kritéria, podle kterých si uživatel volí partnera, se kterým bude komunikovat. Respondenti nejčastěji uváděli, že jako první se dívají na inzerát, který je musí zaujmout, musí být originální. Následně se dívají na informace, které o sobě uživatel poskytuje. Nejhledanější informací a také jedním z kritérií je věk uživatele, poté následuje úroveň vzdělání. Dalšími kritérii jsou záliby a také bydliště, přičemž většina uživatelů si hledá partnera ze svého okolí.

Pravděpodobnost nalezení vhodného partnera

„...10%...Těžko se tam hledá člověk...(Ale věříš, že je tam ta možnost?)...Určitě je to způsob, ale je to jen návod“ (A). „...Já si myslím, že tam pravděpodobnost je dost vysoká, protože se tam objevují pořád noví a noví lidi“ (B). „...Já si myslím, že je ta možnost, ale je to těžké. Není to těžké pro mladé lidi“ (C). „... (Je vyšší než třeba v té společnosti?)...Já myslím, že by mohla být vyšší, kdyby to lidé brali vážně, tak asi jo“ (D). „...Tak já si myslím, že tak 1/3...(Oproti třeba osobnímu setkání?)...Tak je vyšší samozřejmě ze začátku jako...Dokážete si toho o sobě říct víc, není to takový oficiální...Je to ze začátku jako lepší cesta“ (E). „...No tak z toho psaní, tam se toho moc nedozvíš. To se musíš sejt...Já si myslím, že těm ženským píše strašně moc chlapů...Ony to spíš zkouší...Jo je tam nějaká, ale musíš to zkoušet“ (G). „...Taková padesát na padesát...(Třeba oproti tomu osobnímu seznámení?)...To je větší zase...No může to vydržet trochu dýl, tak jde to, rozvíjí se to...Je tam ta možnost“ (H). „...Já si myslím, že jo“ (I).

Tabulka 11: Pravděpodobnost nalezení vhodného partnera

Kategorie	Subkategorie
Těžké	těžké
	musíš zkoušet
Možnost	větší
	dost vysoká

Podle většiny respondentů je pravděpodobnost nalezení vhodného partnera prostřednictvím internetu spíše vyšší a to oproti osobnímu seznámení, například někde na ulici. I když někteří uvádějí, že je to těžké a že se musí pořád zkoušet, věří, že tady možnost seznámení existuje.

Seznámení lidí přes internet z okruhu známých uživatele

„...Ne“ (A). „...Neznám, ne“ (B). „...No dcera ta si našla“ (C). „...Slyšel jsem, že někdo našel“ (D). „...Ano, jo seznámili se“ (E). „...Vím, že toho partnera přes ten internet přímo od mého otce“ (G). „...To nevím, přes inzerát ano“ (H). „...Myslím si, že kdybych měl kolem sebe pár známých, tak by určitě řekli, ale to si nevybavíš“ (I).

Tabulka 12: Seznámení lidí

Kategorie	Subkategorie
Ano	dcera
	od otce
	někdo
Ne	Neznám

Samotný fakt, že se někdo z okolí uživatele seznámil s partnerem prostřednictvím internetu, může uživateli dokázat, že on tu možnost má také. Proto i tato otázka byla zahrnuta do mého výzkumu. Z odpovědí vyšlo, že téměř polovina respondentů má v okolí někoho, kdo si takto partnera našel.

Navázané vztahy přes internet

„...No poznal jsem tam jednu vdanou“ (B). „...Já jsem potkal jednu z těch Čech a byli jsme spolu rok“ (C). „...Ale jo, sice nějakou dobu už to je, ale jo...Ale krátkodobý...(Ted' z jakého důvodu, nevyšlo to?)...Bylo to z důvodu vzdálenosti“ (D). „...Mám jako, říkám, není to ještě jako“ (E). „...Jo, s jednou se setkáváme“ (G). „...Ano, přes inzerát, vlastně

nejdelší vztah co jsem měl... (Jestli se můžu zeptat, na čem to ztroskotalo?)... Na stereotypu“ (H).

Tabulka 13: Vztahy navázané přes internet

Kategorie	Subkategorie
Ano	poznal jsem
	setkáváme se

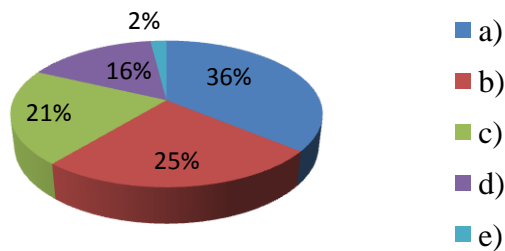
Bylo také zjišťováno, zda se za dobu, co užívají respondenti služby internetové seznamky či chatu, povedlo navázat partnerský vztah. Většina respondentů uvedla, že tímto způsobem již vztah navázali, avšak některým se jej nepovedlo udržet. Hlavním důvodem rozpadu tohoto vztahu byla vzdálenost bydliště partnerů.

5.8.2 Vyhodnocení ankety

Anketa se skládá pouze z uzavřených otázek, z toho u otázky č. 1 je možnost více odpovědí. Data jsou tedy pro větší přehlednost, prezentována v názorné podobě, tedy grafickou metodou zobrazování dat (Chráska, 2007). K tomuto znázornění je navíc přidán stručný komentář pro lepší pochopení výsledků. Jak uvádí Gavora (2000), uvádíme nejprve ty grafy, které nám podávají souhrnné a hlavní informace, a to postupně tak, aby se vztahovaly k výzkumným problémům jednotlivě.

Otázka č. 1: Jaké jsou podle Vás nejčastější důvody používání internetových seznamek a chatů?

- a) Pobavení
- b) Zvědavost
- c) Hledání skutečného vztahu
- d) Hledání přátel
- e) Zneužití dat druhých

Graf 3: Nejčastější důvody používání internetových seznamek a chatů

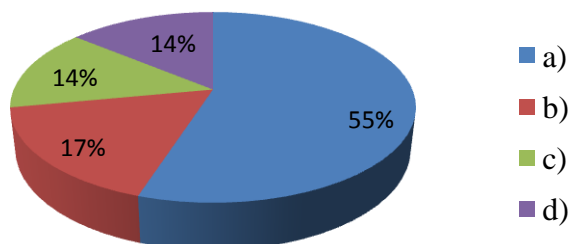
U této otázky byla možnost více odpovědí. Ve výsledku více než polovina respondentů nevedla hledání vztahu mezi hlavními důvody. Nejčastějšími důvody, je podle respondentů pobavení a zvědavost.

Otázka č. 2: Setkali jste se někdy se zneužitím Vašich dat?

Na tuto otázku odpovědělo téměř 90% respondentů, že doposud nemají zkušenost se zneužitím jejich dat.

Otázka č. 3: Využíváte chat či internetovou seznamku?

- a) Ne
- b) Ano, využívám chat
- c) Ano, využívám internetovou seznamku
- d) Ano, využívám oba tyto způsoby

Graf 4: Využití služeb internetové seznamky či chatu

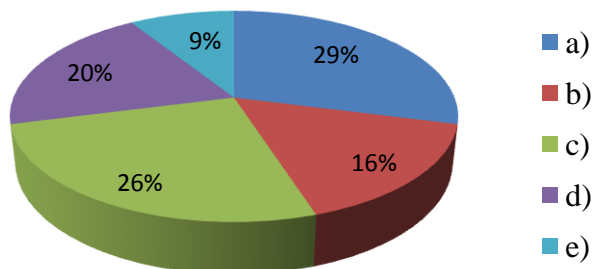
Téměř polovina respondentů, oslovených nezávisle na tom, zda používají internetové seznamky či chaty odpověděla, že tyto služby užívají.

Otázky č. 4: Hledali jste někdy partnera prostřednictvím internetových seznamek či chatů?

- a) Ne

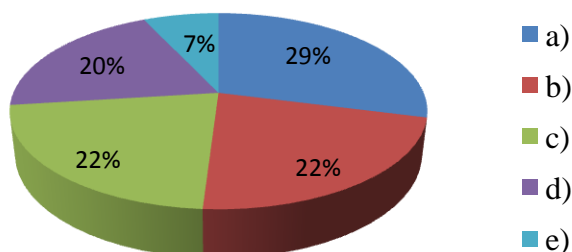
- b) Ne, ale přemýšlela jsem nad tím
- c) Ano, vícekrát než jednou
- d) Ano, jednou
- e) Ano, právě hledám

Graf 5: Užívání internetu k hledání partnera

Více než polovina respondentů odpověděla, že používají nebo používali služby internetové seznamky či chatu k hledání partnera.

Otázka č. 5: Věříte, že se dá na internetu najít „pravá láska“?

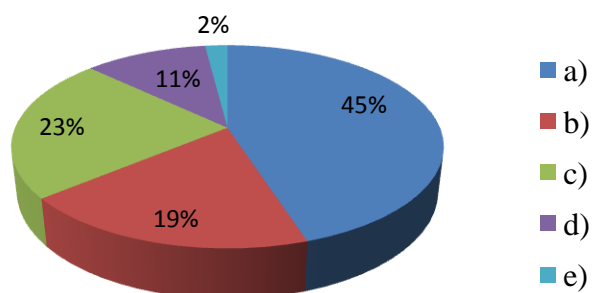
- a) Ano, určitě
- b) Spíše ano
- c) Nevím
- d) Spíše ne
- e) Ne

Graf 6: Pravděpodobnost nalezení „pravé lásky“ přes internet

Více než polovina respondentů, kteří zodpověděli na tuto otázku jasně ano či ne si myslí, že lze na internetu najít „pravou lásku“.

Otázka č. 6: Myslíte, že vztah navázaný přes internet může vydržet?

- a) Ano, určitě
- b) Spíše ano
- c) Nevím
- d) Spíše ne
- e) Ne

Graf 7: Možnost udržení vztahu navázaného přes internet

Převážná většina respondentů, kteří odpověděli ano, či ne se shodla na tom, že vztah navázaný prostřednictvím internetu může vydržet.

6 ODPOVĚDI NA OTÁZKY DÍLČÍCH CÍLŮ VÝZKUMU

1. a) Jaké jsou u mužů v období střední dospělosti nejčastější důvody využívání služeb internetové seznamky či chatu?

Většina těchto mužů vnímá služby internetové seznamky či chatu velmi pozitivně. To je způsobeno převážně tím, že zde vidí možnost seznámení či nalezení nových kontaktů. Tyto služby označují jako výhodné, s pozitivním přínosem. Nicméně většina také pochybuje o věrohodnosti uživatelů, se kterými komunikují. To je způsobeno nedůvěrou k uživatelům, se kterými komunikují a také možnými nepravdivými údaji, jež ve svých profilech uvádějí. Tuto věrohodnost a pravdivost informací pak muži většinou posuzují během dopisování s uživatelem, posléze při osobním setkání.

b) Jaké jsou podle uživatelů internetu odlišných věkových kategorií nejčastější důvody vedoucí k využívání služeb internetové seznamky či chatu?

Více než polovina těchto uživatelů zastává názor, že lidé užívají seznamky převážně z důvodu pobavení se nebo jen ze zvědavosti. Pouhých 20% si myslí, že tyto služby užívají lidé k hledání partnera.

2. a) Kterou ze služeb, zda internetovou seznamku či chat, využívají muži v období střední dospělosti více?

Téměř všichni oslovení muži využívají služeb internetové seznamky. Chat využívají pouze 2 z oslovených respondentů a to právě v kombinaci s internetovou seznamkou. Je to dáno především tím, že většina respondentů s chatem neumí pracovat a pro jejich záměr seznámení je internetová seznamka snadnější a jistější volbou, neboť zde vidí záruku toho, že tuto služby užívají právě ti uživatelé, kteří též hledají seznámení.

b) Kterou ze služeb, zda internetovou seznamku či chat, využívají uživatelé internetu odlišných věkových kategorií více?

Necelá polovina respondentů uvedla, že používají služby internetové seznamky či chatu. Poměr užívání mezi těmito službami je téměř srovnatelný.

3. a) Mají muži v období střední dospělosti zkušenost se zneužitím jejich dat uvedených na internetu?

Většina mužů uvedla, že jsou si vědomi možného zneužití jejich dat, které na svém profilu uvádějí. Většina vyřešila tento problém tak, že na profilu neuvádí žádné osobní údaje nebo jiné informace, které by mohly být zneužitelné.

b) Mají uživatelé internetu odlišných věkových kategorií zkušenost se zneužitím jejich dat uvedených na internetu?

Téměř všichni respondenti uvedli, že nemají žádnou zkušenost se zneužitím jejich dat uvedených na internetu.

4. a) Jak vysoká je podle mužů v období střední dospělosti úspěšnost navázání vztahu prostřednictvím internetu?

Většina těchto mužů zastává názor, že navázání vztahu prostřednictvím internetu je sice mnohdy obtížné, nicméně existuje zde vyšší možnost navázání kontaktu a nalezení partnera oproti seznámení například na ulici nebo ve společnosti. Důležitý je také fakt, že téměř polovina těchto mužů má ve svém okolí někoho, kdo se seznámil právě prostřednictvím internetu, což podle mě tyto muže také motivuje. Odpovídá tomu také fakt, že převážná většina mužů již v minulosti prostřednictvím internetu partnerský vztah navázala.

b) Jak vysoká je podle uživatelů internetu odlišných věkových kategorií úspěšnost navázání vztahu prostřednictvím internetu?

Více než polovina respondentů věří, že lze na internetu navázat vztah či nalézt partnera. O možnosti udržení takového vztahu je pak přesvědčena téměř většina respondentů, kteří jasně odpověděli ano či ne.

5. a) Jaké jsou podle mužů v období střední dospělosti výhody internetového seznáování?

Jednou z uvedených výhod je pohodlnost těchto služeb. Internet je vždy při ruce, díky tomu si mohou s partnerem dopisovat kdykoli během dne, z domova, nemusejí nikam chodit. Další výhodou, kterou internetové seznamky a chaty nabízejí je možnost širšího výběru potenciálního partnera. Díky tomu zde mohou potkat osoby, se kterými by se v běžné situaci nedali do kontaktu. S tím také souvisí uvedená výhoda anonymity, díky které mohou tito uživatelé sdělit partnerovi, se kterým komunikují, informace, které by během osobního kontaktu neřekli.

6. a) Jaké jsou podle mužů v období střední dospělosti nevýhody internetového seznamování?

Jako nevýhody tohoto způsobu seznamování označili muži především problematiku údajů na profilech, které ne vždy musí být pravdivé. U většiny internetových seznamek a chatů totiž není možné si informace o uživateli ověřit. Další nevýhodou je již zmíněná možnost zneužití uvedených údajů.

7. a) Jaké mají muži v období střední dospělosti nejčastější kritéria při výběru partnera na internetu?

Mezi nejčastější kritéria, která ovlivňují to, jestli se muži rozhodnou protějšku na internetu vůbec napsat, patří na prvním místě zajímavý profil. Ten by měl muže na první pohled zaujmout, měl by být originální a měl by o každém uživateli říct základní informace a požadavky, které má. Dalším kritériem je věk. V tomto případě nechci nijak generalizovat, jelikož každý z těchto mužů má rozdílné požadavky ohledně věku. Dalším z kritérií je vzdělání, které ne každý považuje za důležité, nicméně někteří muži uvedli, že podle vzdělání mohou odhadnout úroveň komunikace a že každá žena by jistou úroveň měla mít. Dále je to vzdálenost bydliště uživatelů. Ta by neměla být příliš velká. A posledním ze zmíněných kritérií jsou podobné záliby.

6.1 Využití výsledků výzkumu

Tuto bakalářskou práci bych chtěla využít jako možný informační materiál právě pro osoby, které využívají služeb, jako jsou internetové seznamky a chaty a to nejen pro muže a tuto věkovou kategorii. Během rozhovorů jsem se právě ze strany mužů, kteří byli mými respondenty, setkala s velkým zájmem o tuto problematiku. Myslím, že teoretická část by mohla sloužit jako informační materiál pro tyto uživatele, jelikož se zde dozví i o možných způsobech zneužití jejich dat, ale také více o službách a funkcích, které internetové seznamky a chaty nabízejí. Pro mnohé, kteří nemají partnera a zvažují tento způsob hledání, by tato bakalářská práce mohla být motivací k rozhodujícímu kroku, jelikož zde například z výzkumu mohou poznat, že většina lidí bere tento způsob seznamování za zcela běžný a ne jednou jsem se setkala, že se muži za inzerci na seznamkách stydí. Ostatní uživatelé tak mohou například srovnat zkušenosti s jinými uživateli, popřípadě se mohou inspirovat jejich postupy.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo seznámení se s problematikou internetového seznamování a se zkušenostmi lidí, kteří těchto služeb užívají. Konkrétně pohled mužů v tomto zralém věku byl pro mě celkem velkou výzvou, jelikož si ve svém věku neumím sama moc dobře představit, jaké zaujmají k těmto službám tito muži postoje. Zajímalo mě také, jak moc budou otevření ke komunikaci, jelikož si myslím, že téma partnerských vztahů je dost osobní a netušila jsem, jak budou tito muži ochotni spolupracovat. Naštěstí mě sdílnost těchto mužů překvapila, jelikož všichni, kteří byli ochotni se na mém výzkumu podílet jako respondenti, aniž by blíže věděli, jaké otázky jim budou kladeny, byli ke mně upřímní a otevření. Bez větších problémů mluvili o svých vztazích a nezdarech, neměli problém mi sdělit svůj názor a ochotně odpovídali na všechny otázky, které jsem jim během rozhovoru kladla. Mnozí také projevíli zájem o získané výsledky a o teoretické informace, které jsou součástí této práce.

Právě teoretická část mé bakalářské práce mi pomohla v dobrém zpracování otázek do obou částí mého výzkumu. Teoretické informace z oblasti vývojové psychologie mi pomohly pochopit a lépe se orientovat v chování a myšlení mužů, se kterými jsem realizovala rozhovory. V této části jsem se snažila podat jakýsi obraz člověka, který je středem mého výzkumu, také pro lepší pochopení všech získaných informací.

Díky dobré spolupráci všech respondentů a obsahu této práce, která je podle mého názoru dosti specifická a zajímavá, se mi velmi dobře pracovalo se všemi informacemi, teoretickými i praktickými. Díky výzkumu jsem vyslechla mnoho příběhů, úsměvných i smutných, ale každý je svým způsobem zajímavý a přínosný pro ostatní.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČERVENĚ, P. *Cracking a jak se proti němu bránit*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2001. 205 s. ISBN 80-7226-382-X.
- [2] FROMM, E. *Umění milovat*. Vyd. 1. Praha: Orbis, 1966. 124 s. ISBN 11-023-66.
- [3] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Vyd. 1. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- [4] HARTL, P.; HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X.
- [5] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [6] JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001. 285 s. ISBN 80-7178-535-0.
- [7] JIROVSKÝ, V. *Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 288 s. ISBN 978-80-247-1561-2.
- [8] KIRSCHNER, J. *Trénink pro partnerský život*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002. 128 s. ISBN 80-7178-665-9.
- [9] KŘÍŽ, L. *Používáme ICQ: Příručka uživatele*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-462-1.
- [10] LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Vyd. 3., přeprac. A dopl. Praha: Grada, 1998. 343 s. ISBN 80-7169-195-X.
- [11] MATĚJKOVÁ, E. *Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 160 s. ISBN 978-80-247-1832-3.
- [12] MIČIENKA, M.; JIRÁK, J. *Základy mediální výchovy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 296 s. ISBN 978-80-7367-315-4.
- [13] MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
- [14] MURÍN, G.; WEISS, P. *Abeceda tělesné lásky*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2004. 264 s. ISBN 80-7254-581-7.
- [15] POSPÍŠIL, J.; ZÁVODNÁ, L. *Mediální výchova*. Vyd. 1. Kralice na Hané: Computer Media, 2009. 88 s. ISBN 978-80-7402-022-3.

- [16] ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2004. 390 s. ISBN 80-7178-829-5.
- [17] ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, J. *Přehled vývojové psychologie*. Vyd. 2. Olomouc: Univerzita Palackkého v Olomouci, 2008. 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4.
- [18] ŠMOLKA, P. *Výběr partnera: Pro zadané i nezadané*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. 128 s. ISBN 80-247-1080-3.
- [19] ŠVARŤÍČEK, R.; ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
- [20] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0.
- [21] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007. 461 s. ISBN 978-80-246-1318-5.
- [22] VYBÍRAL, Z. *Lži, polopravdy a pravda v lidské komunikaci*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. 176 s. ISBN 978-80-7367-429-8.
- [23] VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. 264 s. ISBN 80-7178-291-2.
- [24] WILLI, J. *Psychologie lásky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 250 s. ISBN 80-7178-982-8.
- [25] ŽEMLIČKA, M. *E-mail, chat, sms: praktický průvodce elektronickou komunikací*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2003. 110 s. ISBN 80-7226-928-3.

Internetové zdroje:

Checkfacebook.com: Global audience [online]. [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.checkfacebook.com>>

Český statistický úřad: Uživatelé Facebooku v České republice [online]. [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/1_uzivatele_facebooku_v_ceske_republice>

E-bezpečí: Cyberstalking – praktické ukázky [online]. [cit. 2011-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/44/38/lang,czech/>>

Seznamka Štěstí.cz: Certifikát osobní identity [online]. [cit. 2011-03-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.stesti.cz/napoveda/obsah/seznamka/4/?showtxt=103>>

SULER, J. *The psychology of Cyberspace: The online Disinhibition Effect* [online]. [cit. 2011-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://users.rider.edu/~suler/psycyber/disinhibit.html>>

SVOBODOVÁ, I. *Navazování partnerských vztahů prostřednictvím internetu (výsledky průzkumu)*, 2010 [online]. Dostupný z WWW: <<http://navazovani-partnersk.vyplnto.cz>>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Graf 1: Složení respondentů ankety podle pohlaví

Graf 2: Rozčlenění respondentů ankety podle věkových kategorií

Graf 3: Nejčastější důvody používání internetových seznamek a chatů

Graf 4: Využití služeb internetové seznamky či chatu

Graf 5: Užívání internetu k hledání partnera

Graf 6: Pravděpodobnost nalezení „pravé lásky“ přes internet

Graf 7: Možnost udržení vztahu navázaného přes internet

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Využitelnost internetových seznamek a chatů

Tabulka 2: Rozdíly mezi internetovou seznamkou a chatem

Tabulka 3: Upřednostnění služby

Tabulka 4: Vědomí zneužití dat

Tabulka 5: Pravdivost uvedených údajů

Tabulka 6: Výhody

Tabulka 7: Nevýhody

Tabulka 8: Věrohodnost uživatelů

Tabulka 9: Posuzování věrohodnosti uživatelů

Tabulka 10: Kritéria výběru partnera ke komunikaci

Tabulka 11: Pravděpodobnost nalezení vhodného partnera

Tabulka 12: Seznámení lidí

Tabulka 13: Vztahy navázané přes internet

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Otázky k rozhovorům

Příloha P II: Anketa

PŘÍLOHA P I: OTÁZKY K ROZHOVORŮM

Věk:

Stav:

Vzdělání:

Otázka č. 1: Co si myslíte o službách, jako jsou internetové seznamky a chaty?

Otázka č. 2: Jaký je podle Vás rozdíl internetovou seznamkou a chatem?

Otázka č. 3: Kterou službu podle Vás lidé upřednostňují více a z jakého důvodu?

Otázka č. 4: Uvědomujete si možné zneužití Vašich dat?

Otázka č. 5: Uvádíte na seznamce či chatu svá pravdivá data?

Otázka č. 6: Kterou z těchto služeb upřednostňujete vy a proč?

Otázka č. 7: Co podle Vás vede lidi k takovému způsobu hledání partnera?

Otázka č. 8: Jaké v tom vidí lidé výhody?

Otázka č. 9: Co je podle Vás výhodami a nevýhodami hledání partnera touto cestou?

Otázka č. 10: Je to Váš první pokus o seznámení prostřednictvím internetové seznamky či chatu?

Otázka č. 11: Zkoušel/a jste i jiný způsob?

Otázka č. 12: Myslíte si, že je tento způsob hledání partnerů věrohodný?

Otázka č. 13: Podle čeho usuzujete o věrohodnosti uživatelů?

Otázka č. 14: Podle čeho si vybírají lidé uživatele, se kterými budou komunikovat?

Otázka č. 15: Jaká jsou Vaše kritéria k výběru partnera ke komunikaci?

Otázka č. 16: Jak dlouho a jak často využíváte tyto služby?

Otázka č. 17: Je podle Vás velká pravděpodobnost, že zde najdou lidé „spřízněnou duši“?

Otázka č. 18: Našel někdo z Vašeho okolí takto partnera?

Otázka č. 19: Našli jste někdy takto partnera? (popř. na čem vztah ztroskotal)

Otázka č. 20: Napadlo Vás něco, na co jsme během rozhovoru zapomněli?

Otázka č. 21: Chtěl/a byste se na něco zeptat?

Otázka č. 22: Chtěl/a byste něco dodat?

PŘÍLOHA P II: ANKETA

Pohlaví:

Věk:

Stav:

Vzdělání:

1) Jaké jsou podle Vás nejčastější důvody používání internetových seznamek a chatů?

- a) Hledání skutečného vztahu
- b) Hledání přátel
- c) Pobavení
- d) Zneužití dat druhých lidí
- e) Zvědavost

2) Setkali jste se někdy se zneužitím Vašich dat? (případně můžete uvést s jakým)

- a) Ano, _____
- b) Ne

3) Využíváte chat či internetovou seznamku?

- a) Ano, využívám chat
- b) Ano, využívám Internetovou seznamku
- c) Ano, využívám oba způsoby
- d) Ne

4) Hledali jste někdy partnera prostřednictvím internetových seznamek či chatů?

- a) Ano, právě hledám
- b) Ano, jednou
- c) Ano, vícekrát než jednou
- d) Ne, ale přemýšlel/a jsem nad tím
- e) Ne

5) Věříte, že se dá na internetu najít „pravá láska“?

- a) Ano, určitě
- b) Spíše ano
- c) Nevím
- d) Spíše ne
- e) Ne

6) Myslíte, že vztah navázaný přes internet může vydržet?

- a) Ano, určitě
- b) Spíše ano
- c) Nevím
- d) Spíše ne
- e) Ne